

Leidžia

Lenkijos lietuvių draugija
16-500 Sejny, Wileńska 9
tel. 87 5162 125

Interneto svetainės adresas

www.punskas.pl

Elektroninio pašto adresai:

vabo@wp.pl
ausra@wp.pl

Redakcijos adresas

T. Kościuszki 76
16-400 Suwałki
(įėjimas nuo Chłodna g.)

Redaguoja:

B. Burdinaitė-Ołów – redaktorė,
K. Baranauskas,
O. Virbylienė,
K. Leončikas,
V. Batvinskas.

Stilistė, korektorė

B. Burdinaitė-Ołów

Techninis redaktorius

V. Žilionis

Numeris pasirašytas spaudai

2024 06 28

Viršeliuose:

Suvalkiečiai „Vienybės“ poezijos šventėje
su daina (Birutės Burdinaitės-Ołów nuotr.)
„Gamtos stebuklas“
(Onutės Virbylienės nuotr.)

Spausdino „Aušros“ leidyklos
spaustuvė.

Tiražas 500 egz.

**Rankraščiai taisomi
ir trumpinami redakcijos
nuožiūra.
Redakcijos nuomonė
nėbūtinai sutampa su autorių
nuomone.**

Turinys

Redaktorės žodis	3
K. BARANAUSKAS Gegužinės ritmu	3

LIETUVA

K. LEONČIKAS Marijampoliečių jubiliejai	4
J. ŠALČIŪNAS Minčių sąsajos	4
K. BARANAUSKAS Lietuvos Respublikos Prezidento rinkimai	5
K. LEONČIKAS Tolima – artima Magdalena Avietėnaitė	6

KRAŠTO PRAEITIS IR DABARTIS

K. LEONČIKAS Krasnapolio valsčius (7 dalis)	9
V. BATVINSKAS Atrask Sūduvos (Jotvos) piliakalnius	12

ŠVIETIMAS IR KULTŪRA

J. MALINAUSKAITĖ-VEKTORIENĖ IV vaikų šokių šventė „Bitute pilkoji“	14
A. VAZNELIS „Lietuviškas vakaras“ Suvalkuose	15
O. VIRBYLIENĖ „Vienybės“ poezijos šventė su daina	16
K. LEONČIKAS Bažnytinių chorų šventė Žagariuose	17
T. JONUŠKIENĖ Šeimos šventė	19
K. LEONČIKAS Tradicinis ansamblių sąskrydis	19

KŪRYBOS LANKOSE

V. VILKELIENĖ Tėve	20
R. MOCKELIŪNIENĖ Žvilgsnio parasparnis sklendžia... ..	20
Š. SEJŪNAS Pro universiteto langą	21
J. ŠALČIŪNAS Tėvo dienai	21
J. LEBSKIENĖ Boluoja kaštonų švieselės	21
R. JURGELEVIČIUS Mamai	22
G. GALINIENĖ Tėvelis ir pavasaris	23
R. VOLTERAITIENĖ Akimirka... ir vyšnios žiedas nukrito... ..	23
J. MOTIEJŪNAITĖ-MARTYNAITIENĖ Padėka Viešpačiui	23
O. BALTRUKEVIČIENĖ Ruginė duona	23
A. KRUŠINSKIENĖ Vasaros naktis	24
R. GRIŠKEVIČIENĖ Šią naktį	24
J. ADAMSAS Koks nuostabus pasaulis	24
T. JONUŠKIENĖ Rytojus	25
P. SOVULIS Geri linkėjimai	25
G. PEČIULYTĖ Išmokti kalbą	25
K. BARANAUSKAS Piliakalniai mena	26

LLD Suvalkų skyriaus kronika	27
Iš „Sūduvos“ veiklos	28
Suvalkų lietuvių vaikų darželio šventės ir šokiadieniai	30
Iš Suvalkų lietuvių pagrindinės mokyklos gyvenimo	31

R E D A K T O R Ė S

Ž O D I S

Mieli skaitytojai!

Svaigina kvapai ir sninga spalvingiausiai žiedais. Akį traukia linksmas pienių geltonis, džiugina alyvų viliotinis. Aplink pilna paukščių klegesio, įmantriausių sparnuočių melodijų. Šiuo nepaprastu laikotarpiu, kai gamta tiesiog kerį, sveikiname kiekvienam nepakeičiamą žmogų – Motiną, prisimindami jos meilę, pasiaukojimą, nuolatinę globą ir rūpestį.

Įdomu, kad Mažosios Lietuvos kultūros ir visuomenės veikėjas, tautosakos bei kalbinės medžiagos rinkėjas Vilius Kalvaitis savo 1910 m. Tilžėje išleistoje knygelėje „Lietuviškų vardų klėtėlė“ surašęs net devyniasdešimt devynis malonybinius kreipinius, kaip galima pašaukti mamą, mamaitę, močiužę, mamulėlę, motinėlytę, mamyčiukę, mamūzytę...

Mamos meilė – neišsenkanti, stipri, spindinti... „Tiktai motinos meilė, akla, beribė, sugėba įkuždėti įsitikinimą, be kurio neįmanoma nei gyvenimo kova, nei sėkmė, giliai pasąmonėje įdiegtą įsitikinimą, kad esi vienintelis, nepažinokstamas, būtinas“, – sakęs lietuvių rašytojas Bronius Radzevičius. O štai JAV prezidentas Abraomas Linkolnas (Abraham Lincoln) pasidalijęs tokia mintimi: „Už viską, kas esu ar kuo viliuosi tapti, esu dėkingas savo angelui motinai.“ Mamos nusipelno pačių maloniausių žodžių, švelniausių jausmų, stipriausių apkabinimų. Mielos Motinos, tegul vaikų meilė šildo Jūsų širdis!

Šiame „Suvalkiečio“ numeryje, tarp kitko, rašome apie Suvalkų lietuvių renginius. Gegužės 19 d. įvyko „Vienybės“ poezijos šventė su daina, kurioje dalyvavo vietiniai eiliuoto žodžio mėgėjai bei poetai iš Lietuvos literatų klubų. Čia buvo galima išgirsti motinai, tėvui, gimtinei, meilei, pavasariui skirtų jausmingų eilių ir dainų posmų. O sugužėjusieji į dviem dienomis anksčiau surengtą „Lietuvišką vakarą“ džiaugėsi Suvalkų lietuvių vaikų darželio mažylių, pagrindinės mokyklos pirmokų, „Sūduvos“ ansamblio jaunimo, „Ančios“ vyresniųjų bei svečių iš Punsko ir Seinų įspūdingais pasirodymais.

Redaktorė

GEGUŽINĖS RITMU

*Šaltas balandis jau nudundėjo,
Lapuočiai vešliai žaliuoja.
Gegužės dvelksmas gaivina širdį,
Žmonės labina gamtą, džiūgauja.*

*Suvalkų „Ančios“ saviveiklininkai,
Dailiojo žodžio gėrbėjai
Kasmet pavasarį sparnus kelia, aidina,
Netausodami laiko poezijos dienai.*

*Pobūvis raiškus po „Vienybės“ stogu.
Sukviesti svečiai, papuoštas stalas.
Poezijos posmai, skambūs akordai,
Klausytojų širdys tiesiog apsqla.*

*Ilga draugystė, šaunūs kaimynai.
Kas mus jungia? Ogi Sūduva.
Kur bekeliautum, namo sugrįžtam.
Lietuviškas žodis – auksinė gija.*

*Mieli ne vieno likimo tautiečiai,
Lakiųjų minčių literatai.
Kūrybos menas, drąsūs apmąstymai,
Lietuviškų pavasarių darnūs aidai.*

*Kiek dar likimas ilgai mus lydės
Ir „Vienybės“ klubo aura tikra?
Geroji viltis suvalkiečius globoja.
Lietuviškas žodis išliks, kur mokykla.*

*O prie Juodosios Ančios krantų
Sparnuotas jaunimas skanduoja,
Kažkada užvaldžiusį mūsų jausmus
Šį kraštą ūkanotą – nuolat gaivina.*

Kazimieras BARANAUSKAS

MARIJAMPOLIEČIŲ JUBILIEJAI

Šių metų balandžio 27 d. Suvalkų ansamblis „Ančia“, vadovaujamas Vytauto Batvinsko, viešėjo Marijampolėje, kur Menų mokykloje (Vytauto g. 47) vyko poezijos skaitymai. Ansamblių pakvietė Marijampolės literatų klubo „Sietynas“ pirmininkas Ričardas Jurgelevičius, kuris buvo šio renginio organizatorius ir vedėjas.

Atvykę miesto senosiose kapinėse aplankėme du kapus: rašytojos Žemaitės (Julijos Beniuševičiūtės-Žymantienės) ir Lietuvos laisvės gynėjo, studento Rimanto Juknevičiaus, žuvusio 1991 m. sausio 13 d. prie Vilniaus televizijos bokšto. Prie kapų uždegėme žvakes. Taip pat aplankėme Marijampolės parke Vytauto Didžiojo paminklą.

Renginys prasidėjo 12 val. Pradžioje „Ančia“ su kitais šventės dalyviais sudainavo dainą „Sietynas“, kurios žodžius parašė

R. Jurgelevičius. Tai minėto literatų klubo himnas. Paskui klubo pirmininkas visus pasveikino. Jis priminė, kad šiemet sukanka 35 metai, kai miestui sugrąžintas Marijampolės vardas. Tai įvyko 1989 m. kovo 21 d. Anksčiau miestas vadintas Kapsuku. Kitas jubiliejus – Marijampolės literatų klubo „Sietynas“ veiklos 25-metis. Klubas įkurtas 1999 m. balandžio 29 d. Renginio vedėjas priminė ir kito „Sietyno“ istoriją, kuri prasidėjo XIX a. pabaigoje. „Sietynas“ – tai lietuvių valstiečių spaudos platintojų ir rėmėjų draugija, veikusi 1894–1897 m. Marijampolės krašte. Joje buvo 8 kuopelės, kurioms priklausė 70 žmonių. Veikė trumpai, kadangi jos veiklą susekė caro policija. Dalis narių buvo nubausti kalėjimu ir tremtimi į Sibirą. Kuriant literatų klubą ilgai buvo renkamas jam pavadinimas. Pagaliau nariai sutarė, kad reikia grįžti prie „Sietyno“ vardo.

Vėliau kalbėjo šiemet išleistos knygos „100 Sūduvos dvarų“ (510 p.) autorius Benjaminas Mašalaitis. Knyga labai gražiai išleista. Ją buvo galima ir nusipirkti.

R. Jurgelevičius paskelbė konkurso „Miestas prie Šešupės“ laureatus. Konkursui pateikti 25 eilėraščiai. Laureatams įteikti diplomai. Paskui pristatytas šiais metais „Sietyno“ išleistas „Poezijos almanachas“ (71 p.), kuriame paskelbti 10 autorių eilėraščiai, tarp jų R. Jurgelevičiaus, Ritos Volteraitienės, Aušros Adomavičiūtės ir kt. Knygelę išspausdino Punsko „Aušros“ leidykla. Jos sudarytojas R. Jurgelevičius pasidžiaugė leidyklos atliktu darbu.

Paskui iš įvairių literatų klubų, tarp jų iš Marijampolės, Kalvarijos, Alytaus, Elektrėnų ir kitų vietovių, atvykę atstovai skaitė savo eilėraščius (daug eilių buvę apie Marijampolę). Jie taip pat įteikė R. Jurgelevičiui dovanų.

Ansamblis „Ančia“ prie Rimanto Juknevičiaus kapo Marijampolės senosiose kapinėse (Kosto Leončiko nuotr.)

Savo programą parodė Suvalkų ansamblis „Ančia“. Jis sudainavo tokias dainas: „Plauk sau, skaistus laiveli“, „Nori nenori“, „Jūra“, „Tolimi žiburiai“, „Kai tylus vakaras ateina“, „Jazminai“, „Kur gimėm, kur augom“. Pabaigoje suvalkiečių vardu Lenkijos lietuvių draugijos Suvalkų skyriaus pirmininkė Onutė Virbylienė pasveikino 25-ąją veiklos jubiliejų švenčiantį Marijampolės literatų klubą „Sietynas“. R. Jurgelevičiui ji įteikė sveikinimą ir dovaną, o „Ančios“ ansambličiai dar kartą padainavo dainą „Kur gimėm, kur augom“.

Renginys truko daugiau kaip dvi valandas. Visus pavaišinta Šv. Arkangelo Mykolo parapijos name. Paskui dalis suvalkiečių su gidu lankė Palaimintojo Jurgio Matulaičio muziejų.

Ansamblis „Ančia“ nuoširdžiai dėkoja Ričardui Jurgelevičiui už pakvietimą dalyvauti renginyje, šiltą priėmimą ir padovanotus „Poezijos almanacho“ egzempliorius, o Algiui Birai už suorganizuotą ekskursiją. Taip pat labai dėkojame Vytautui Liškauskui už skirtą transportą.

Kostas LEONČIKAS

LIETUVOS RESPUBLIKOS PREZIDENTO RINKIMAI

2024 m. gegužės 12 d. vyko eiliniai Lietuvos Respublikos Prezidento rinkimai. Balsavimas organizuojamas pagal daugumos atstovavimo rinkimų sistemą. Išrinktu laikomas tas kandidatas į Respublikos prezidento vietą, kuris pirmą kartą balsuojant ir dalyvaujant ne mažiau kaip pusei visų rinkėjų gavo daugiau kaip pusę visų rinkimuose dalyvavusių balsų. Jeigu pirmajame balsavimo rate nė vienas kandidatas nesurenka reikiamos balsų daugumos, po dviejų savaičių rengiamas pakartotinis balsavimas dėl dviejų kandidatų, gavusių daugiausia balsų. Išrinktu laikomas kandidatas, surinkęs daugiau balsų.

Visi iš anksto užsiregistravę kandidatai turėjo užbaigti registracijos procedūrą iki 2024 m. kovo 8 d., kad galėtų pradėti rinkti parašus. Šie asmenys privalėjo

fiziškai arba internetu surinkti 20 tūkstančių gyventojų parašų ir juos pristatyti iki 2024 m. kovo 28 d., kad būtų patvirtinti kaip oficialūs kandidatai į prezidentus.

Gegužės 12 d. balsavimo biuletyje pateikti aštuoni kandidatai:

1. Giedrimas Jeglinskas, nepriklausomas,
2. Andrius Mazuronis, Darbo partija,
3. Gitanas Nausėda, nepriklausomas,
4. Ingrida Šimonytė, TS-LKD,
5. Eduardas Vaitkus, nepriklausomas,
6. Ignas Vėgėlė, nepriklausomas,
7. Dainius Žalimas, nepriklausomas,
8. Remigijus Žemaitaitis, „Nemuno aušra“.

Prezidento rinkimuose, vykusiuose gegužės 12-ąją, dalyvavo

Minčių sąsajos

*Mieli dzūkai, koncertuokit,
Duoklę menui atiduokit
Ir nuteikite kitus
Stoti į veiklos barus.*

*Lai jus traukia Lietuva,
Kai jau užkardų nėra.
Tie žiedai tikros draugystės
Tegu niekad nemuvysta.*

*Kolei DIEVAS gyvent leis,
Gal bendraukit bent laiškais
Ar (dabar laisvais keliais)
Būkite lauktais svečiais.*

2023-11-27

Jeronimas ŠALČIŪNAS
Marijampolė

59,95 proc. Lietuvos gyventojų, kurie atidavė savo balsą už vieną iš kandidatų. Susumavus paaiškėjo, jog į antrąjį rinkimų turą pateko dabartinis šalies vadovas Gitanas Nausėda, surinkęs 43,95 proc. balsų, bei premjerė Ingrida Šimonytė, gavusi 20,05 proc. balsų. Trečiojoje vietoje liko Ignas Vėgėlė (12,35 proc.), ketvirtojoje – Remigijus Žemaitaitis (9,21 proc.), o penketuką užbaigė Eduardas Vaitkus (7,31 proc.). Kiti surinko vos porą procentų balsų.

Gegužės 26 d. Lietuvos Prezidento rinkimų antrajame ture dalyvavo iš viso 49,15 % turinčių teisę balsuoti rinkėjų. Po gan turiningų abiejų kandidatų debatų paaiškėjo, jog dabartiniu šalies vadovu G. Nausėda pasitikėjo net 74,43 %, t. y. beveik 9 % daugiau negu

2019 m. (65,68 %). Tai lėmė visų pirma nuosaiki ir pasverta tarptautinė politika, kuriai jis skirdavo daugiausiai dėmesio, ekonomisto išsilavinimas, dėmesingumas vidaus reikalams, bendravimas su Seimo ir Vyriausybės organais, visuomeninėmis organizacijomis bei tautinėmis mažumomis.

Išrinktasis Prezidentas G. Nausėda bus prisaikdintas liepos 12 d., po sugrįžimo iš NATO posėdžio Jungtinėse Amerikos Valstijose. Jis nesiruošia itin iškilmingai antrosios kadencijos inauguracijai, atrodo, priėmimo Prezidentūros kiemelyje dalyvaus visuomenė. Karas Ukrainoje, kibernetinės atakos, intensyvėjantys valstybinių sienų nelegalūs kirtimai, artėjantys JAV Prezidento rinkimai kelia didžiulę įtampą ne tik Europoje.

Lietuvos prezidentas G. Nausėda ir tuometinis Lenkijos premjeras M. Morawiecki Suvalkuose. 2023-08-03 (Michał Raś nuotr.)

Po LR Prezidento oficialios inauguracijos vyks šalies naujos Vyriausybės formavimas (artėjant rudenio vyksiantiems Lietuvos Seimo rinkimams). Didėjanti vi-

suomenės politinė poliarizacija, neramumai pasienyje, Rusijos netiesioginiai grasinimai daro įtaką ir valstybės kasdieniam gyvenimui, jos ekonomikos padėčiai.

Kazimieras BARANAUSKAS

TOLIMA – ARTIMA MAGDALENA AVIETĖNAITĖ

(Tęsinys. Pradžia „Suvalkiečio“ š. m. I nr.)

Paslaptingasis M. S.

„Studijų metais Ženevoje Magdalena sutiko didžiąją savo gyvenimo meilę – rumunų aristokratą Michaelį Serbaną de Cernesti. 1914 m. Michaelis apgynė daktaro disertaciją.“ Žemės ūkio mokslus studijavęs ir agronomijos profesoriumi tapęs rumunas norėjo vesti išskirtinio proto ir grožio lietuvaitę. 1914 m. vasario mėnesį licenciato¹ diplomą gavusi Magdalena grįžo į JAV. „Abu kūrė bendros ateities planus, tačiau tuo metu prasidėjo Pirmasis pasaulinis karas, padalijęs tautas į priešingas

barikadų puses. Rumunija įstojo į karą Antantės pusėje, M. Serbanas buvo pašauktas į karinę tarnybą, o Magdalena grįžo į Ameriką. Būtent tuomet Magdalenos ir Michaelio bendros ateities planai žlugo galutinai. Abu – tiek Magdalena, tiek Michaelis – buvo tikri savo šalių patriotai. Abu rinkosi tarp romantiškos meilės ar savo tautinės tapatybės. Didžiojoje savo pasirinkimo kryžkelėje moteris turėjo rinktis: ar kurti savo ir Michaelio gyvenimą Rumunijoje, ar grįžti į tėvynę, Magdalena pasirinko savo gimtinę. Taip nusprendė ir Michaelis. Po draugystės su Michaeliu

Magdalena šeimos nesukūrė, apie asmeninę laimę neatviravo, tačiau iki gyvenimo pabaigos išsaugojo vyriškio laiškus ir fotografijas. Michaelio ir Magdalenos istorija liko pridengta paslapties šydo, neatsakytų klausimų, tačiau stulbinama savo liudijimu apie meilę, pagarbą ir ištikimybę.“

1914–1920 metai

Dėl teigiamo tėvų požiūrio į mokslą ir didelio pasiaukojimo abiem Avietėnų dukroms pavyko įgyti ne tik vidurinį, bet ir aukštąjį išsilavinimą. Iki Pirmojo pasauli-

nio karo lietuvių, ypač merginų, mokėsi labai mažai – dėl neigiamo tėvų nusistatymo į mokslą ir skurdaus gyvenimo. Daugiausiai mokėsi valstybės tarnautojų, verslininkų, pasiturinčių ūkininkų ir dvarininkų vaikai, nes už mokslą reikėjo mokėti. Tuomet buvo labai vertinami kunigai, tad nemažai vaikų stovėjo prie kunigų seminarijų. Tačiau iš Seinų krašto tokių buvo labai nedaug. Nesu girdėjęs, kad tais laikais kokia nors šio krašto mergina būtų baigusi vidurinę mokyklą, jau nekalbant apie aukštąjį išsilavinimą.

M. Avietėnaitė, baigusi studijas Šveicarijoje, sugrįžo pas tėvus į Vusterį (angl. Worcester). Jauna moteris pasinėrė į vietos lietuvių kultūrinę veiklą, nors su savo gebėjimais ir žiniomis galėjo rasti daug pelningesni, prestižinį darbą. Nuo 1914 iki 1920 m. redagavo laikraštį „Amerikos lietuvis“. Magdalenos dėka laikraščio kokybinis formatas labai išaugo, o

kartu ir turinys, naujienų atrankos kriterijai, leidinys tapo informatyvesnis, teikiantis daugiau faktinės informacijos. Magdalena pati rašė nemažai straipsnių politikos, istorijos temomis. „1917 m. istorinių straipsnių pagrindu ji išleido dvi istorines knygas: „Didžioji Prancūzijos revoliucija“ ir „Istorija žymiausių Europos tautų, dalyvavusių didžiojoje karėje“, kurias abi dedikavo Michaeliui Serbanui de Cernesti su paslaptingu įrašu knygoje: „Skiriama M. S.“ Parašė anglų, vokiečių, prancūzų kalbų vadovėlius, knygą moterims apie namų ruošą, išspausdino anglų kalba leidinį apie Lietuvą.

Gyvenimas Lietuvoje (1920–1944)

Lietuvos Taryba 1918 m. vasario 16 d. Vilniuje pasirašė Lietuvos Nepriklausomybės Aktą. M. Avietėnaitės grįžimas į gimtinę tapo beveik neišvengiamas. Intelektu-

ali mergina jautėsi neišnaudojanti savo potencialo provincialiaame Vusteryje, o darbas lietuvių bendruomenės labai įgijo kitokią prasmę, atsiradus laisvai Lietuvos valstybei. 1919 m. lapkričio 2 d. prezidentui Antanui Smetonai pakvietus užsienio lietuvius grįžti ir prisidėti prie Lietuvos valstybės kūrimo, Amerikos lietuvė atsiliepė į šį kvietimą ir nutarė 1920 m. grįžti į Lietuvą.

Pasaulio mačiusi ir puikų išsilavinimą Ženevoje įgijusi moteris pradėjo sparčiai kilti karjeros laiptais. Ji laisvai kalbėjo anglų, prancūzų ir vokiečių kalbomis. „To meto Lietuvoje angliškai kalbančių valstybės tarnautojų labai trūko. Kuriant modernią Lietuvos valstybę ir komunikuojant su laisvuuoju Vakarų pasauliu, valstybės tarnyboje ypač reikėjo tokių žmonių, kaip Magdalena – išsilavinusių, drąsių, mokančių improvizuoti ir... labai mylinčių savo valstybę.“

Sugrįžus į Lietuvą, Magdalena buvo priimta į Užsienio reikalų ministeriją, pirmiausia eiti vertėjos ir šifruotojos, vėliau – slaptojo archyvo tvarkytojos, konfidencialiosios sekretorės pareigas. Lietuvos diplomatinėje tarnyboje įsidarbino trys Amerikos lietuviai: Magdalena Avietėnaitė, Bronius Balutis, Tomas Naruševičius. Iš karto atsiskleidė moters gabumai. Greitai pastebėję jos talentą ir aštrų protą, kolegės Magdalena užvertė darbus, kurie nebuvo pažymėti skambiais titulais, tačiau statė ant bėgių visą Lietuvos valstybės diplomatijos traukinį. Jauna moteris greitai gavo daug rimtesnių užduočių. 1924 m. jai buvo patikėta perimti Juozo Ereto įkurtos ELTA (Lietuvos telegramų agentūros)

Magdalena Avietėnaitė (sėdi viduryje) ir Marija Mašiotaitė-Urbšienė (dešinėje) su draugėmis. Apie 1937 m. Nacionalinio M. K. Čiurlionio dailės muziejaus nuosavybė

vadovės pareigas. Ji reorganizavo ir modernizavo agentūros darbą. Nupirko radijo aparatą, klausėsi užsienio radijo stočių žinių, kurios būdavo išverčiamos į lietuvių kalbą. Žymiai pagerino naujienų turinį. Pati kalbėdama keliomis kalbomis dažnai sėsdavo ir surašydavo svarbius tekstus, matydama, kad be jos niekas negalės greitai ir kokybiškai atlikti užduoties. Tiesa, visą tą laiką jai teko kovoti su tyliu vyrų nepasitikėjimu ir nenoru pripažinti jos autoriteto. M. Avietėnaitės situacija buvo unikali ne tik Lietuvoje, bet ir Europoje. Tokių atsakingų pareigų ėjimas buvo suvokiamas kaip atrakcija ar ekscentriškas nesusipratimas. 1924 m. Berne (Šveicarijoje) vykusiame Europos telegrafų agentūrų atstovų susitikime Magdalena buvo viena tarp 32 vyrų.

1926 m. M. Avietėnaitė paskirta Spaudos biuro vadove. Įstaigos tikslas buvo informuoti pasaulio valstybes apie politinį ir kultūrinį Lietuvos gyvenimą, bendradarbiauti kultūrinės diplomatijos srityje. Ypač svarbi biuro veiklos dalis – užsienio parodų rengimas šalyje ir Lietuvos kultūrinio gyvenimo reprezentavimas užsienyje. Eidama vadovės pareigas, M. Avietėnaitė organizavo Lietuvos meno parodas Barselonoje, Lježe, Stokholme, Kopenhagoje, Briuselyje, Geteborge, Čikagoje, Paryžiuje, Niujorke. Šios parodos dažnai buvo priemonė užmegzti ir sutvirtinti šalies diplomatinis ryšius, todėl to meto spaudoje nuolat pasirodydavo žinučių apie M. Avietėnaitės darbus. Dažniausiai ji pati pristatydavo parodas užsienyje.

Lietuvos politinis elitas norėjo pateikti kuo daugiau naujienų

Tarptautinis žurnalistų suvažiavimas. Pirmoje eilėje iš kairės penkta – Magdalena Avietėnaitė. Madridas, XX a. 3–4 deš. Fot. Luis R. Marin. Nacionalinio M. K. Čiurlionio dailės muziejaus nuosavybė

užsieniui ir reklamuoti Lietuvos pasiekimus. Visų akys krypo tik į M. Avietėnaitę. O ši viena užkūrė šalies viešųjų ryšių kampaniją, jos dėka pasaulis sužinodavo apie Lietuvos meno, ekonomikos ar politikos laimėjimus.

Moteris buvo tikra komunikacijos srities profesionalė, užsitarnavusi gerą vardą tarp Lietuvos ir užsienio šalių kolegų: „Svetimšaliams ir užsienio žurnalistams labiausiai žinoma savo darbo pasišventėlė, nemirštama darbuotoja Lietuvos populiarizavimo dirvoj panelė Magdalena Avietėnaitė. Ji stengiasi įskiepyti visiems lankantiems mūsų kraštą Lietuvos meilę. Ir jai tai puikiai pavyksta.“

Tarpukario fotografas Vytautas Augustinas pasakojo, kad būtent M. Avietėnaitė organizavo nuotraukų iš Lietuvos parodas. Dažnai pati nurodydavo vietas, kurias reikėtų nufotografuoti, skolindavo savo tautinius drabužius merginoms, kurios norėdavo pasipuošti ir gražiai atrodyti nuotraukose.

„1938 m. Spaudos biurą perorganizavus į Spaudos ir informacijos departamentą, M. Avietėnaitė tapo jo direktore. Šias pareigas ėjo iki pat sovietų okupacijos. Tarpukariu M. Avietėnaitė buvo bene vienintelė moteris, turėjusi aukščiausio lygio valstybės tarnautojo kategoriją ir ėjusi tokias aukštas pareigas valstybės aparate.“

Sesers Izabelės istorija

M. Avietėnaitės sesuo Izabelė baigė JAV gimnaziją, o vėliau Vusterio verslo ir stenografijos institutą. Prieš 1922 m. atvyko į Lietuvą. Įsidarbino Kaune, Lietuvos ūkio banke. 1922–1925 m. studijavo Miuncheno muzikos akademijoje. Magdalena skyrė asmenines lėšas sesers mokslui. Nuo 1926 m. Izabelė buvo Kauno valstybės teatro solistė. Atsisakė JAV pilietybės, pasikvietė savo motiną į Lietuvą.

Izabelė ištekėjo už Lietuvos diplomato, žurnalisto, sociologo, vertėjo, filosofo, rašytojo

Valentino Gustainio, kuris studijavo Heidelbergo ir Sorbonos universitetuose. Jis buvo vienas pirmųjų tarpukario Lietuvoje žurnalistų profesionalų. Mokėjo penkias užsienio kalbas. Bendravo su garsiausiais Europos politikais, mokslininkais, menininkais. Buvo Lietuvos telegramų agentūros

ELTA direktorius. Susilaukė dviejų vaikų: Gedimino ir Valentinos. M. Avietėnaitė buvo dukterėčios Valentinos krikšto mama ir visą gyvenimą rėmė sesers šeimą.

¹ Licenciatas [lot. licenciatus] – kvalifikacinis laipsnis, suteikiamas asmeniui, išėjusiam trimetę

pagrindinę universitetinių studijų programą.

(Bus daugiau)

Parengė
Kostas LEONČIKAS

Straipsnyje panaudotos fotografijos yra Nacionalinio M. K. Čiurlionio dailės muziejaus nuosavybė.

KRASNAPOLIO VALSČIUS (7 DALIS)

(Tęsinys. Pradžia „Suvalkiečio“ 2022 m. 4 nr.)

Bevertydamas išlikusius Krasnapolio valsčiaus dokumentus, tarp kitų radau susijusius su Klevų kaimo planuojama elektrifikacija 1950 m. ir lietuvių kalbos įvedimu pagrindinėse mokyklose 1951 m. Apie kaimo elektrifikavimą aš niekad savo gyvenime iš kleviškių negirdėjęs. Man tai buvo staigmena. Kaimo seniūnas Jurgis Leončikas, Prano sūnus, greit paruošė lentelę su reikalingais duomenimis. Informacijos, kodėl elektrifikacijos atsisakyta, dokumentuose neradau. Žinau, kad tuo laiku elektrifikuodavo kaimus, kuriuose įsikūrė gamybos kooperatyvai, o Klevuose tokio nebuvo. Klevai elektrifikacijos turėjo laukti iki 1967 m.

Skaitytojams pateikiu dokumentus minėtomis temomis su savo pastabomis.

Suvalkų apskrities starostija
Nr. S.org.25/8/49
Suvalkai,
1949 m. gruodžio 31 d.
Labai skubu

Krasnapolio valsčiaus valdybai
Vaivadijos kaimų elektrifikacijos komiteto prezidiumas, pavaldus Balstogės vaivadijos liaudies tarybai, nutarė 1950 m. elektrifikuoti Klevų valstybinį žemės ūkį (buvusį dvarą).

Dėl šio sprendimo Komiteto prezidiumas nutarė sudaryti darbo

planą, kuriam reikia pateikti tokius tikslus ūkių savininkų duomenis:

1. Eilės numerį;
2. Pavardę ir vardą;
3. Kiek iš viso turi ha žemės (ariamos žemės, ganyklų ir dirvonų);
4. Šeimos narių kiekį;
5. Kiek name yra gyvenamųjų patalpų;
6. Pastabas.

Tokį sąrašą reikia nedelsiant sudaryti ir tiesiogiai persiųsti Balstogės vaivadijos liaudies tarybai. Kartu apie tai pranešti starostijai dėl paliepimo įvykdymo.

Pasirašė apskrities sekretorius.
Archiwum Państwowe w Suwalkach
(APS), zespól 78, sygn. 39, str. 85

Krasnapolis, 1950 m. sausio 24 d.
Krasnapolio valsčiaus valdyba
Suvalkų apskritis
Nr. 18/2/50

Balstogės vaivadijos liaudies tarybos prezidiumui

Valsčiaus valdyba siunčia Klevų valstybinio žemės ūkio ir Klevų kaimo ūkių sąrašą.

Valsčiaus sekretorius
Mazurkiewicz Stanisław
Valsčiaus vaitas (viršaitis)
Jabłoński Jan
APS Suwalki, zespól 78, sygn. 39,
str. 84

Ūkio Nr.	Ūkio Pavardė ir Vardas	Ha žemės	Šeimos narių	Įvairios patalpos	Pastabos
1	...	3	4	13,40	
2	...	4	9	5,25	1,20 0,50 2 1
3	...	2	5	3,02	2,50 0,20 0,20 0,50
4	...	3	6	5,04	
5	...	4	3	8,50	
6	...	4	4	1,60	
7	...	3	6	10,00	
8	...	3	6	16,00	
9	...	2	3	11,20	
10	...	5	7	3,36	
11	...	4	6	13,00	
12	...	4	6	16,00	
13	...	3	6	13,00	
14	...	3	5	11,11	
15	...	3	6	11,76	
16	...	3	5	16,00	
17	...	3	4	11,20	
18	...	3	4	11,20	
19	...	3	4	8,00	
20	...	4	6	11,20	
21	...	3	3	12,30	
22	...	3	6	11,90	
23	...	11	5	14	
24	...	3	2	8	
25	...	4	2	8	
26	...	1	1	1	

Seniūno Jurgio Leončiko surinkti Klevų kaimo ūkių duomenys planuojamai kaimo elektrifikacijai

Klevų kaimo ūkių savininkų duomenys, pateikti planuojamai elektrifikacijai

Eil. nr.	Pavardė ir vardas	Gyvenamųjų patalpų kiekis	Asmenų skaičius	Kiek iš viso turi žemės (ha)
1.	Leončikas Jurgis, Prano sūnus	3	4	6,30
2.	Vinikaitis Juozas	3	4	13,40
3.	Marcinkevičius Vincas, Prano sūnus	4	9	5,25
4.	Sidaris Juozas, Jono sūnus (Masionių)	2	5	3,08
5.	Sidaris Pranas, Jono sūnus (Pranckus)	3	6	5,04
6.	Sidaris Leonas, Jono sūnus	4	9	8,00
7.	Sidaris Jonas, Vinco sūnus (Mikų)	1	4	1,60
8.	Sidaris Izidorius	3	6	10,00
9.	Marcinkevičius Antanas, Augusto sūnus	3	6	16,50
10.	Marcinkevičiūtė Elžbieta	2	3	11,20
11.	Marcinkevičius Antanas, Andriaus sūnus	5	7	3,30
12.	Marazas Antanas	4	6	17,00
13.	Leončikas Juozas (mano tėvas)	4	6	16,30
14.	Leončikas Pranas	3	6	13,00
15.	Misiukonis Juozas (Petronų)	3	5	11,11
16.	Marcinkevičius Jurgis, Andriaus sūnus	3	6	11,76
17.	Pakutka Juozas	3	5	16,00
18.	Griškevičius Česlovas	3	4	11,20
19.	Leončikas Jurgis, Motiejaus sūnus	3	4	11,20
20.	Misiukonis Vincas (Matelių)	3	4	8,00
21.	Misiukonis Bronius (Staskų)	4	6	11,20
22.	Misiukonis Pranas (Juozūlis, Juozų Pranas)	3	3	12,30
23.	Misiukonis Motiejus (Staskų)	3	6	11,20
24.	Ščerbinskas Juozas	4	5	13,00
25.	Ščerbinskas Pranas	3	2	7,00
26.	Ščerbinskas Vincas	1	6	8,00
27.	Zablackas Juozas	2	5	10,64
28.	Sidaris Antanas, Prano sūnus (Mackus)	2	3	7,00
29.	Micevičius Boleslovas	2	5	12,00
30.	Ramanauskas Motiejus	3	5	8,00
31.	Čeplinskas Antanas	3	5	9,00
32.	Buračiauskas Jurgis, Vinco sūnus (Vicentų)	1	3	9,75
33.	Buračiauskas Ignotas, Vinco sūnus (Vicentų)	1	3	9,75
34.	Gibienė Ona	3	6	11,20
35.	Balulis Adomas	2	3	11,20
36.	Lukaševičius Juozas	3	7	11,20
37.	Ščerbinskas Alfonsas	4	7	6,00
38.	Čerlionis Jurgis	1	8	11,20
39.	Misiukonytė Rožė	1	6	8,00
40.	Valinčius Juozas	3	7	5,52
41.	Kuklewicz Bronisław	3	8	3,42
42.	Buračiauskas Vincas	3	7	11,20
43.	Sidaris Juozas (Pagirio)	2	4	12,20
44.	Leonavičius Pranas	2	4	7,00
45.	Grigutis Vincas (Grigų)	3	4	8,00
46.	Grigutis Juozas (Grigas)	2	5	19,00
47.	Grigutis Ignotas (Grigų)	3	3	9,00
48.	Balulis Bronius	1	5	10,00
49.	Buračiauskas Ignotas, Adomo sūnus	2	4	11,20

APS Suvalki, zespól 78, sygn. 39,
str. 302-303, 1950 r.

№	Ukio pavadinimas	Plotas (ha)	Ukio savininkas
23	Stulgiškė girėt	2	5 1000
24	Stulgiškė girėt	2	3 200
25	Stulgiškė girėt	2	5 1200
26	Stulgiškė girėt	3	5 800
27	Stulgiškė girėt	3	6 900
28	Stulgiškė girėt	1	3 300
29	Stulgiškė girėt	1	3 300
30	Stulgiškė girėt	3	6 1200
31	Stulgiškė girėt	2	3 1200
32	Stulgiškė girėt	3	2 1200
33	Stulgiškė girėt	4	7 600
34	Stulgiškė girėt	1	8 1200
35	Stulgiškė girėt	1	6 800
36	Stulgiškė girėt	3	2 500
37	Stulgiškė girėt	3	8 500
38	Stulgiškė girėt	3	2 1200
39	Stulgiškė girėt	2	4 1200
40	Stulgiškė girėt	2	4 700
41	Stulgiškė girėt	2	1 800
42	Stulgiškė girėt	2	5 1200
43	Stulgiškė girėt	3	3 300
44	Stulgiškė girėt	1	5 1000
45	Stulgiškė girėt	2	4 1200

Seniūno Jurgio Leončiko surinkti Klevų kaimo ūkių duomenys planuojamai kaimo elektrifikacijai (tęsinys)

Kaip jau minėjau, lentelę sudarė ir pasirašė kaimo seniūnas Jurgis Leončikas. Apačioje parašyta, kad iš viso kaime buvo 671,54 ha žemės: 314,88 ha ariamos, 58,32 ha balų, 168,70 ha ganyklų, 129,64 ha miško. Gyventojų skaičius – 254. Klevai turėjo du miškus: Stulgiškę ir Vakantus. Tai didelė laimė, nes ne visi kaimai turėję miško. Tuomet ūkininkams medis buvo labai reikalingas. Iš jo statė trobesius, darydavo vežimus, roges, žagres, akėčias, avalynę (vasarinę ir žiemine), įvairius įrankius ir padargus, taip pat naudodavo namams šildyti.

Beveik visus lentelėje įrašytus ūkininkus pažinojau. Jie jau seniai mirę. Elžbieta Marcinkevičiūtė buvo mano kaimynė. Gyveno su Stasio Ščerbinsko šeima. Daugybę kartų su ja teko kalbėtis. Labai įdomiai pasakodavo savo gyvenimo prisiminimus, daugiausia apie Seinų lietuvius kunigus ir kelionę pėsčiomis į Studenos atlaidus. Turėjo labai gerą atmintį. Ilgai gyveno.

Rožė Misiukonytė, vadinta Marcynų Rože, kiek atsimenu, gyveno Seinuose. Pas ją užėidavo daug lietuvių. Dažnai ir mes su mama pas ją užsukdavom. Nežinau, kas tuomet dirbo Rožės Misiukonytės tėviškės žemę prie pat Stulgiškės miško. Po Pirmojo pasaulinio karo jos tėviškėje buvo lietuviška mokykla, kurią lankė mano mama. Rožė gyveno mediniame name netoli bažnyčios, vėliau persikėlė į šalia jos iškilusį naują parapijos pastatą. Ji labai glaudžiai bendradarbiavo su kunigais. Vėliau į Rožės Misiukonytės tėviškę persikėlė Vitas Gibas iš Vidugirių, sesers Agotos sūnus. Iki tol čia nebuvę jokių trobesių. Atsikėlęs jis pastatė naujus namus.

Krasnapolis, 1951 m. liepos 10 d.

Krasnapolio valsčiaus liaudies tarybos prezidiumas

L.dz. 13/19/51

Lenkijos jungtinės darbininkų partijos Suvalkų apskrities komitetui

Dėl patvirtinimo, kiek yra lietuvių tautybės žmonių valsčiaus teritorijoje

Valsčiaus liaudies tarybos prezidiumas praneša:

1. Iš viso Lumbių, Akatnykų ir Ramoniškių mokyklų apylinkėse lenkų ir lietuvių yra 731, o lietuvių tautybės žmonių 240.

2. Minėtose mokyklų teritorijose yra 186 lenkų ir lietuvių tautybės mokiniai.

3. Vykdam mokymo programą susiduriama su labai prastu lietuvių mokinių lenkų kalbos mokėjimu, o dalis jų visiškai nemoka lenkų kalbos.

4. Šio reiškinio besimokant mokykloje priežastis ta, kad dauguma jų prieš mokslo pradžią (nuo 7 metų) nekalba lenkiškai. Tai paliudijo Lumbių pagrindinės mokyklos vedėjas Bronislavas Karpovičius (Bronisław Karpowicz).

5. Lietuvių jaunimas palaiko tautinį tapatumą, dainuodamas per šokius lietuviškas dainas. Jas taip pat dainuoja žaidžiantys vaikai. Prenumeruojama lietuviškus laikraščius, tarp jų „Tiesą“ ir kitus.

6. Lietuvių kalbos pamokos galėtų būti vedamos Lumbių, Ramoniškių ir Akatnykų mokyklose:

- a) manoma, kad jose galėtų mokytis 42 lietuvių tautybės vaikai;
- b) lenkų vaikų jose mokysis 144.

7. Lumbių pagrindinėje mokykloje lietuvių kalbos galėtų mokytis šios mokyklos vedėjas Bronislavas Karpovičius, kuris iki 1939 m. lietuvių kalbos mokė Vidugirių pagrindinėje mokykloje. Pagal profesiją jis yra žemdirbys, nepartinis, tarp vietinių gyventojų turi gerą vardą, aktyviai dalyvauja visuomeniniuose darbuose.

Pasirašė Valsčiaus liaudies tarybos prezidiumo pirmininkas Stefan Sikorski.

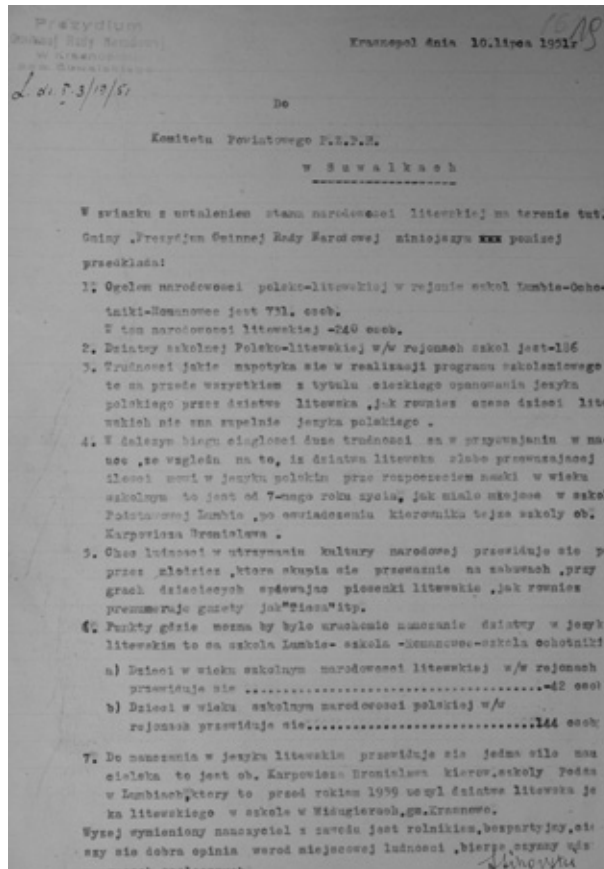
APS Suwalki, zespól 78, sygn. 62, str. 19

Rašte nepaminėta, kas turėtų mokyti lietuvių kalbos Akatnykų ir Ramoniškių pagrindinėse mokyklose. Man atrodo, kad galėjo mokyti Antanas Čeplinskas iš Klevų arba Mikas Sidaris iš Krasnapolio. Šį raštą greičiausiai parašė B. Karpovičius, kuris vienerius metus mane Lumbiuose mokė matematikos ir lietuvių kalbos. 1954 m. jis su žmona persikėlė į Juzefovo (kaimas prie kelio Suvalkai–Augustavas) pagrindinę mokyklą. Paskui apsigyveno Suvalkuose. Šiame rašte daug tiesos. Aš taip pat prieš pradėdamas mokytis pagrindinėje mokykloje nemokėjau lenkiškai, kadangi šeimoje kalbėjomės lietuviškai, o su lenkų vaikais neturėjome jokių ryšių. Nesiklausėme radijo. Lenkų kalbos išmokau mokykloje ir bendraudamas su lenkais vaikais. Nėra ko stebėtis, kad lietuviai vaikai nemokėjo lenkiškai. Tada tai buvo įprasta.

Nežinau, kur B. Karpovičius išmoko lietuvių kalbos: ar dirbdamas prieš 1939 m. Vidugirių pagrindinėje mokykloje, ar kitur. Jis kilęs iš Griškonių kaimo. 1951/52 m. m. Lumbiuose

vedė lietuvių kalbos pamokas. Jas lankė Lumbių, Klevų ir Navasodės vaikai. Tada ir aš pradėjau mokytis

rius metus. Po metų pradėjo mokyti Antanas Čeplinskas iš Klevų. Jis dirbo ne tik Lumbiuose, bet dar Akatnykuose (dabar jie priklauso Kilčėnų kaimui), Ramoniškiuose ir Smalėnuose. Tais laikais nebuvo kvalifikuotų lietuvių kalbos mokytojų. Jis šiam darbui buvo labai atsidavęs. Kiek žinau, po Pirmojo pasaulinio karo A. Čeplinskas trumpai mokėsi Seinų „Žiburio“ gimnazijoje. Buvo labai apsiskaitęs. Mėgo skaityti lietuviškas knygas. Jo namuose buvo valsčiaus biblioteka. Turėjo daug aukštesnes kvalifikacijas negu B. Karpovičius. Prisimenu, kaip 1952 m. jis atvežė mokiniams lietuviškus vadovėlius „Saulutė“ pirmai klasei ir aukštesnėms, gražiai išleistas Tarybų Lietuvoje. Jie buvo labai pigūs. Lietuvių kalbos mokė 1952–1959 m. Buvo aktyvus visuomenės veikėjas ir lietuvis patriotas. Kelerius metus vadovavo Klevų kaimo jaunimo savi-veiklos būreliui.

1951 m. liepos 10 d. Krasnapolio valsčiaus liaudies tarybos prezidiumo raštas dėl lietuvių kalbos įvedimo Lumbių, Akatnykų ir Ramoniškių pagrindinėse mokyklose, pasiūstas Lenkijos jungtinės darbininkų partijos Suvalkų apskrities komitetui

lietuvių kalbos. Ne visi lietuviškų šeimų vaikai lankė šias pamokas. B. Karpovičius jas vedė tik viene-

(Bus daugiau)
Kostas LEONČIKAS

Medžiaga ir nuotraukos spausdinamos gavus Suvalkų valstybinio archyvo sutikimą.

ATRASK SŪDUVOS (JOTVOS) PILIAKALNIUS

(Tęsinys. Pradžia „Suvalkiečio“ 2023 m. 1 nr.)

Antrasis Skomantų piliakalnis yra pietrytiniame Skomantų ežero krante. Vakarinis šlaitas nusileidžia ežero link ir yra labai status (pagal topografinį žemėlapi apskaičiuotas santykinis aukštis – 10 m). Šiaurinis šlaitas (taip

pat status) žemesnis ir iškyla virš lygiagrečiai su ežeru esančio, vandens prisipildžiusio įdubimo. Galbūt tai yra gynybinio griovio liekanos. Rytinis ir pietinis šlaitai nėra statūs (pagal topografinį žemėlapi apskaičiuotas santykinis

aukštis – 8 m) bei juos supa 150 m pločio durpynai. Keliose vietose yra vandens prisipildžiusios įdubos. Iki XIX a. vidurio piliakalnį supanti teritorija buvo labiau pelkėta. Anuomet vykdant melioracijos darbus Skomantų ežero

ANTRASIS SKOMANTŲ PILIAKALNIS (numeracija pagal Sūduvos piliakalnių atlasą)

Antrasis Skomantų piliakalnis (vok. Skomant Burg) vokiečių topografiniame žemėlapyje „Topographische Karte 1:25000“ (Messtischblätter)

vandens lygis sumažintas. Dėl šio proceso išplėsta žemės ūkyje naudojamų pievų teritorija. Senajame topografiniame žemėlapyje yra informacija apie šioje teritorijoje vykdytą durpių gavybą. Pietinis šlaitas yra nedidelio nuolydžio,

dėl to galima į kalvą įvažiuoti, ją suarti ir tokiu būdu paruošti dirvą medelynui. Tai pastebėsime atvykę vieton, kadangi šiuo metu čia auga jaunuolynas. Piliakalnio aikštelė yra keturkampio formos (apie 45 m x 55 m x 45 m x 55 m) ir ji šiek tiek

iškilusi vidurinėje dalyje. Pylimų nebeliko, matyt, dėl žemdirbystės ir miškininkystės plėtros.

XX a. ketvirtajame dešimtmetyje sudarytame vokiečių topografiniame žemėlapyje kalva pavadinta Ehem. Skomant Burg (senoji Skomanto pilis). Su priedu V. D. (vok. Vorgeschichte Denkmal – tai yra priešistorės paminklas). XIX a. literatūroje piliakalnis žinomas šiais pavadinimais: Ehemalige Skomantburg, Skomentner See, Skomętno, Skomęckie. Datuojamas XIII a.

Pagal A. Kaminskį (A. Kamiński), G. Bialunskį (G. Białuński) bei daugelį kitų istorikų, šioje apylinkėje buvo Skomantų giminės centras – Krasimos (Crasima, Cresmen) krašto valdžios centras. Iš Skomantų yra kilę eiliniai Sūduvos (Jotvos) vadai: Skomantas Vyresnysis (+ apie 1245 m.), Komatas (+ 1264 m.) bei garsiausias iš jų Skomantas Jaunesnysis, kuris minimas 1270–1285 metų laikotarpio šaltiniuose.

(Bus daugiau)
Vytautas BATVINSKAS

Šaltinis

<http://grodziskajacwiezy.pl/pl/home/>

Jaunuolynas ant antrojo Skomantų piliakalnio (Vytauto Batvinsko nuotr.)

IV VAIKŲ ŠOKIŲ ŠVENTĖ „BITUTĖ PILKOJI“

Prieš kelerius metus Suvalkuose pradėta rengti Vaikų šokių šventė „Bitutė pilkoji“, atrodo, pamaži prigyja. Šiemet ji vyko (jau ketvirtą kartą) balandžio 19 d. viešbučio „Loft 1899“ salėje.

Smagu, kad į šokančių bitelių aviliuką susirinko net 160 mūsų krašto ir Lietuvos mažųjų šokėjų. Renginį vedė „bitelė motinėle“ Alicija Kraužlytė. Scenoje pasirodė: Suvalkų lietuvių vaikų darželio ir pagrindinės mokyklos „Sūduviukai“ (vad. A. Kraužlytė), Punsko darželio „Žirniukai“ (vad. A. Nevulienė ir A. Marcinkevičienė), Punsko Dariaus ir Girėno pagrindinės mokyklos „Trepsiukas“

(vad. E. Balkevičienė), Seinų lietuvių „Žiburio“ mokyklos šokėjai (vad. I. Makūnaitė), Seinų lietuvių „Žiburio“ darželio „Žiburiukai“ (vad. A. Maksimavičienė ir G. Karaneckienė), Vidugirių mokyklos „Lencūgėlis“ (vad. I. Kalinauskienė), Punsko LKN vaikų liaudies meno studija „Puniukai“ (vad. A. Pečiulienė) bei choreografinis sambūris „Jotva“ (vad. K. Mauliūtė), svečiai iš Lietuvos – Šiaulių Juventos progimnazijos liaudiškų šokių kolektyvas „Liuoksinis“ (vad. A. Rimkuvienė).

Kaip ir kasmet nepritrūko šokio mankštelės, smagios folklorinių žaidimų pynės ir bendro vaišių sta-

lo. Visiems ansamblukams įteiktos Suvalkų lietuvių vaikų darželio mokytojos Anetos Kulčickaitės pieštos padėkos ir kuklios dovanėlės.

Belieka padėkoti visiems šokėjams, mokytojams, vadovams, dirbtuvių vedliams už norą ir dalyvavimą. Ypatingi padėkos žodžiai pagrindinei šventės rėmėjai – Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministerijai.

**Jolanta
MALINAUSKAITĖ-VEKTORIENĖ**

Suvalkų lietuvių vaikų darželio ir pagrindinės mokyklos „Sūduviukai“ su vadove A. Kraužlyte (Jolantos Malinauskaitės-Vektorienės nuotr.)

„LIETUVIŠKAS VAKARAS“ SUVALKUOSE

Gegužės 17-osios vakarą „Loft 1898“ viešbutyje vyko „Lietuviškas vakaras“. Jį suorganizavo Lenkijos lietuvių bendruomenė, Lenkijos lietuvių draugija bei Suvalkų lietuvių ansamblis „Sūduva“.

Šventę pradėjo patys mažiausieji – Suvalkų lietuvių vaikų darželio ugdytiniai ir pagrindinės mokyklos mokinukai. Po smagaus vaikučių pasirodymo Lenkijos lietuvių etninės kultūros draugijos ansamblio „Šalcinukas“ (vad. Arnoldas Vaznelis) jaunimas iš Punsko atliko dvi išplėtotas lietuvių liaudies sutartines. „Lietuvišką vakarą“ savo dainomis papuošė Lenkijos lietuvių draugijos Suvalkų skyriaus lietuvių ansamblis „Ančia“ (vad. Vytautas Batvinskas). Paskui

į sceną pakviesta mūsų krašto tautodailininkė Veronika Valenskienė, kurios darbų paroda puošė visą šventės erdvę. Pasikalbėjus apie audimą, atėjo laikas trumpam spektakliui – misterijai „Jūratė ir Kastytis“ pagal Maironio kūrinį. Ją pirmą kartą žiūrovams parodė „Sūduvos“ ansamblis (režisierė Jolanta Malinauskaitė-Vektorienė, šokėjoms vadovauja Alicija Kraužlytė, dainininkams Arnoldas Vaznelis). Šventę linksmi užbaigė Seinų „Lietuvių namų“ liaudiškos muzikos kapela „Šalcinis“ (vad. Vytautas Gavutis). Vėliau vykusioje vakaronėje nepritrūko kalbų ir dainų.

„Lietuviško vakaro“ rėmėja – Lietuvos Respublikos užsienio

reikalų ministerija (programa „Globali Lietuva“). Esame labai dėkingi Aldutei Jonušonytei už bendradarbiavimą. Ačiū gerbiai Veronikai Valenskienei už suteiktą galimybę pasigrožėti jos rankdarbiais. Nuoširdžiai dėkojame žiūrovams ir ansambliams iš Suvalkų bei kitų mūsų krašto vietovių. Mums, visiems Lenkijos lietuviams, reikia neužmiršti palaikyti vieni kitus ir išlikti vieningiems.

Arnoldas VAZNELIS

GLOBALI LIETUVA

LIETUVOS RESPUBLIKOS
UŽSIENIO REIKALŲ
MINISTERIJA

Suvalkų lietuvių ansamblis „Sūduva“ (Iš „Sūduvos“ archyvo)

„VIENYBĖS“ POEZIJOS ŠVENTĖ SU DAINA

Šiomet „Vienybės“ poezijos šventė su daina kaip paprastai su būrė nemažai žmonių. Renginys vyko gegužės 19 dieną ir prasidėjo lietuviškomis šv. Mišiomis Suvalkų Švč. Jėzaus Širdies bažnyčioje – Dievo Gailestingumo šventovėje. Jas aukojo kunigai Andžejus Opanovskis (Andrzej Opanowski) ir Andžejus Misiunas (Andrzej Misiun). Pamaldų metu giedojo Suvalkų bažnytinis choras, jam akordeonu akompanavo Vytautas Batvinskas. Skaitinius perskaitė Kostas Leončikas (jis kiekvieną šv. Mišių metu atlieka šią garbingą pareigą). Pasimeldę vieni nusku bėjo namo, kiti pasuko „Velvet“ viešbučio link. „Vienybės“ poezijos šventės su daina meno programa jau kelerius metus vyksta šio viešbučio (T. Kosciuškos g. 128) konferencijų salėje. Taigi ir šiomet žmonėms nereikėjo klaidžioti, viskas vyko toje pačioje gatvėje.

Nors gegužę mūsų krašte ir Lietuvoje apstu visokių kultūrinių

renginių, nepritrūko entuziastų, panorėjusių atvykti ir į mūsų šventę. Suvalkų lietuviai jau prieš daugelį metų labai susidraugavę su Alytaus apskrities literatų klubo „Tėkmė“, Marijampolės literatų klubo „Sietynas“ ir Kalvarijos literatų klubo „Rasa“ kūrėjais. Kasmet tarp svečių būna ir naujų veidų. Atvyksta literatų taip pat iš kitų Lietuvos vietovių. Taigi pažįstamų gretos plečiasi... Visada malonu sutikti bendraminčius, atvykusius pas mus arba renginiuose Lietuvoje.

Šventės pradžioje svečius ir suvalkiečius linksmino Suvalkų lietuvių „Ančios“ kapela, po to sveikinimo žodį tarė Lenkijos lietuvių draugijos Suvalkų skyriaus pirmininkė Onutė Virbylienė.

Kalvarijos literatų klubo „Rasa“ pirmininkė Vilija Vilkeliene atvyko su buvusiu ilgamečiu klubo vadovu Šarūnu Sejūnu ir fotografe Gintare Rehacek bei jos vyru. Vilija savo eiles skyrė Mamai ir

Tėčiui. Šarūnas nusprendė įsigyti magistro laipsnį ir studijuoja Kaune, taigi perskaitė ten sukurtą eilėrašį „Pro universiteto langą“. Su kalvarijiečiais jau antrą kartą pas mus atvyko Rita Mockeliūnienė iš Šakių. Tai labai gabi moteris. Rita – poetė, fotografė, tekstilės darbų autorė, parodų organizatorė... Ji perskaitė iš savo naujausios knygutės „Kūryba“ eilėrašį „Žvilgsnio parasparnis“.

„Sietyno“ pirmininkas Ričardas Jurgelevičius atvyko su keturiomis poetėmis. Kadangi susiklostė taip, kad mūsų renginys vyko per Sekmines, skaitovai pasirinko ir sakralinę kūrybą. Be to, išgirdome eilių, skirtų Motinai, Tėvui... Gema Galinienė paskaitė eilėraščius „Šv. Dvasios atsiuntimas“ bei „Tėvelis ir pavasaris“, Janina Martynaitienė – „Mielai mamai“, Janina Lebskienė – „Taip gera“, „Boluoja kaštonų švieselės“, Rita Volteraitienė – „Akimirka“ ir „Kitame gyvenime“. Pirmininkas

Suvalkiečiai ir svečiai Suvalkų Švč. Jėzaus Širdies bažnyčioje (Onutės Virbylienės nuotr.)

perskaitė eilėraščių „Joninių naktį“. Reikia pridurti, kad marijampoliečiai Ričardas Jurgelevičius ir Algis Bira dainuoja „Ančios“ ansamblyje.

Vėliau savo kūrybą pristatė Alytaus apskrities literatų klubas „Tėkmė“. Poetės perskaitė po du savo eilėraščius: Rimutė Griškevičienė – „Šią naktį“ ir „Pakyla“, Onutė Baltrukevičienė – „Duonos skonis“ ir „Ruginė duona“, Angelė Krušinskienė – „Vasaros naktis“ ir „Velniop senatvė“. Pirmą kartą lankėsi pirmininkės Reginos Rasišienės pavaduotojas Gintaras Šiurkus. Jis perskaitė iš savo 2024 metais išleistos knygutės „Geri lietuviški apsakymai“ Jono Adamso novelės „Koks nuostabus pasaulis“ ištrauką.

Vartus į poezijos lobyną uždarė „Vienybės“ klubo nariai. Genovaitė Pečiulytė pasidalijo savo pamąstymais apie „Sūduvą šalia sesės Prūsijos“. Kazimieras Baranauskas perskaitė šiam renginiui sukurta gražų eilėraščių „Gegužinės ritmu“. Pranas Sovulis pristatė neseniai parašytas eiles apie lietuvių ir Lietuvos žmones „Geri linkėjimai“. Onutė Virbylienė perskaitė eilėraščių „Marijampolė“, o Teresė Jonuškienė – „Rytojus“. Jonas Nevulis mėgsta humorą. Tai atsispindi ir jo kūryboje. Jis perskaitė vieną iš savo linksmų kūrinių – „Vieno kaimo istorija“.

„Ančios“ ansamblis (vad. Vytautas Batvinskas) renginio metu atliko keletą dainų: „Jazminai“, „Jūra“, „Plauk sau, skaistus laivelį“, „Tolimi žiburiai“, „Kur gimėm, kur augom“, „Lopšinė gimtinei ir

motinai“ ir kt. Tą popietę išgirdome visą pluoštą prasmingos ir gražios kūrybos. Atvykę bičiuliai ne tik pasidžiaugė naujai išleistomis savo knygomis, bet ir padovanojo jas Suvalkų lietuviams. Malonu bendrauti su tokiais žmonėmis.

Renginį užbaigė „Ančios“ ansamblis skambiomis dainomis. LLD Suvalkų skyriaus pirmininkė padėkojo svečiams ir žiūrovams už dalyvavimą, o vadovams įteikė po kuklią dovanėlę bei pakvietė visus į vakaronę „Vienybės“ klube. Smaugu buvo pabendrauti prie vaišių stalo, arčiau susipažinti su literatais, poezijos ir dainos mėgėjais.

Dėkojame Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministerijos Globalios Lietuvos departamento Ryšių su diaspora skyriui už renginiui skirtą finansinę paramą.

Onutė VIRBYLIENĖ

BAŽNYTINIŲ CHORŲ ŠVENTĖ ŽAGARIUOSE

Šių metų gegužės 25 d. Žagarių Šv. Baltramiejaus bažnyčioje vyko XI bažnytinių chorų šventė „Giesmių pynė Marijai“, kurią suorganizavo Lenkijos lietuvių šv. Kazimiero draugija. Į renginį buvo pakviestas ir Suvalkų lietuvių choras „Ančia“, vadovaujamas Vytauto Batvinsko.

Šventės programa buvo tokia pati, kaip ir ankstesniais metais. 10.30 val. bažnyčioje pradėta giedoti Švč. Mergelės Marijos litanija, vadovaujant Prienų aklyjų ir silpnaregių ansambliai „Puriena“, pritariant vargonėliais. Šiam kolektyvui vadovauja dainininkė, koncertmeisterė magistrė Onutė Matusevičiūtė. Jis ne pirmą kartą dalyvavo Bažnytinių chorų šven-

tėje. Giedojo ir Suvalkuose per lietuviškas pamaldas.

11 val. prasidėjo šv. Mišios, kurias aukėjo Kučiūnų parapijos klebonas Vytautas Sakavičius. Prieš jas dar visus atvykusius pasveikino Lenkijos lietuvių šv. Kazimiero draugijos pirmininkas Algirdas Vektorius. Bažnyčia buvo pilnutėlė žmonių. Per Mišias giedojo „Puriena“ (pritariant vargonėliais). Joms pasibaigus bažnyčioje pasirodė visi atvykę kolektyvai.

Seinų „Lietuvių namų“ vaikų vokalinis instrumentinis ansamblis, vadovaujamas Arnoldo Beinario, pagrojo daudytėmis ir skudučiais bei sugiedojo giesmes „Ausk Marijai rožių giją“ ir „Tau, Marija, gėlės“ (žodžiai ir muzika

Pranciškaus Beinario). Publika vaikams ilgai plojo. Paskui po dvi giesmes sugiedojo: Žagarių bažnytinis choras („Dievo Motina Marija“, „Teskamba Marijos garbė“), Suvalkų lietuvių ansamblis „Sūduva“, vadovaujamas Arnoldo Vaznelio („Pone Karaliau“, „Tėve mūsų“; muziką sukūrė Piotr Jańczak), Suvalkų lietuvių bažnytinis choras, vadovaujamas Vytauto Batvinsko („Jėzau, gyvas Tu esi“, „O Marija, Motinėle“), Punsko senjorų klubo ansamblis „Tėviškės aidai“, vadovaujamas Gedimino Kraučlio („Kur ieškau Tavęs“, „Kryžių Marija“), Lenkijos lietuvių etninės kultūros draugijos ansamblis „Gimtinė“, vadovaujamas Angelės Bapkaus-

kienės („Marija, Dievo Motin“, „Santa Maria de la mer“), Prienu aklių ir silpnaregių ansamblis „Puriena“, vadovaujamas Onutės Matusėvičiūtės („Ta šalis yra graži“, „Dangaus karaliene, Marija meili“), kolektyvas „Galadusys“ iš Seinų, vadovaujamas Juozo Pilecko („Tau, Marija“, „Karaliene taikos“), Seinų „Lietuvių namų“ ansamblis „INTRO“, vadovaujamas Juozo Pilecko („Žiedai Marijai“, „Bažnytėlėj debesų“), Seinų parapijos lietuvių bažnytinis choras, vadovaujamas vargonininko Slavomiro Kardelio (Sławomir Kardel; „Marija, skaisčiausia Marija“, „Motina Marija“), Punsko bažnytinis choras, vadovaujamas Eugenijaus Parakevičiaus („Nuo senų laikų“, „Jau štai Karalius Kristus žengia“).

Kauno kultūros centro mišrus choras „Diemedis“, vadovaujamas

Andriaus Petrausko, atliko tris giesmes: „Signore delle Cime“ (Giuseppe De Marzi), „O, Viešpatie, Tavęs kas valandą man reik“ (Robert Lowry), „Pater noster“ (Paulius Andriuškevičius). Vilniaus arkikatedros bazilikos parapinis choras, vadovaujamas Juditos Taučaitės, sugiedojo: „Dangaus karaliene“ (muzika Giedriaus Kuprevičiaus, žodžiai nežinomo autoriaus), „Marijos varpelis“ (muzika Carl Maria von Weber, aranžuotė Gedimino Purlio, solistės Aldona Bernetienė, Genė Paukštienė), „Marija, Tave garbint“ (muzika Alvido Remesos, akompanavo Živilė Survilaitė). Tai buvo didžiausias iš visų dalyvavusių chorų (apie 30 asmenų). Giesmes atliko meistriškai. Buvę daug stiprių balsų. Dirigavo jauna dirigentė, tikriausiai aukštos kvalifikacijos. Choras visiems padarė

labai didelį įspūdį. Susirinkusieji negailėjo jam plojimų.

Pabaigoje visi chorai kartu sugiedojo giesmę „Marija“ ir Lietuvos himną. Kolektyvus pristatinėjo Robertas Vektorius. Po pasirodymo kiekvienam vadovui dėkojo Algirdas Vektorius su Jovita Jančiulyte, įteikdami padėką ir puokštę gėlių.

Lenkijos lietuvių šv. Kazimiero draugijos pirmininkas A. Vektorius šiemet šventė 70-ąjį gimtadienį. Ta proga visi kolektyvai jį pasveikino, įteikė gėlių ir dovanų. Vilniaus arkikatedros bazilikos parapinis choras Jubiliatui sugiedojo „Ilgiausių metų“.

Renginys vyko sklandžiai. Oras buvo puikus. Šventės pabaigoje prie bažnyčios pastatytoje palapinėje visi dalyviai buvo pavaišinti.

Kostas LEONČIKAS

Gieda Suvalkų bažnytinis choras, vadovaujamas Vytauto Batvinsko (Kosto Leončiko nuotr.)

ŠEIMOS ŠVENTĖ

*Kas gali laiką pažaboti?
Kas gali žydėjimą sulaikyti?..
Yra gražu, labai malonu,
Tad džiaukimės ir žydėkime kartu...*

Kai sodai pražysta gražiausiais žiedais, žaluma veržte veržiasi aplinkui, švenčiame pačias gražiausias šventes – Mamytės ir Tėvelio dienas.

Su lietuvių kalbos Suvalkuose besimokančiais mokinukais gegužės 28 dieną suruošėme šventę artimiesiems. Tą dieną į mokyklą atskubėjo, kas galėjo: mamytės, tėveliai, močiutės, seneliai ir tetos...

Mokiniai, visad drąsūs ir žvalūs, labai jaudinosi prieš pasirodymą, bet puikiai išmokę savo eiles kuo gražiausiai pasirodė mylimiausiems žmonėms. Eilėraščiai paprasti, vaikiški, bet labai aiškūs ir suprantami. Vaikai išsakė savo jausmus ir išreiškė didelę padėką tėveliams.

Šeimos šventės dalyviai (Onutės Virbylienės nuotr.)

Po meno programėlės susėdome prie vaišių stalo. Lenkijos lietuvių draugijos Suvalkų skyriaus pirmininkė Onutė Virbylienė visus pavaišino saldainiais. Gera buvo pabūti kartu, pasikalbėti, pasijuokti. Pasijutome kaip viena darni šeima.

Tokios akimirkos labai svarbios. Jos įtikina mus, kad atliekame gerą ir naudingą darbą. Mūsų mokinukai kur kas pranašesni už tuos, kurie nesimoko lietuvių kalbos. Sveikiname juos ir linkime puikių, saulėtų atostogų. Lauksime sugrįžtant rugsėjo mėnesį.

Teresė JONUŠKIENĖ

TRADICINIS ANSAMBLIŲ SĄSKRYDIS

Sąskrydis – tai didžiausias mūsų krašto lietuvių kultūrinis renginys, kurį organizuoja Lenkijos lietuvių draugija (LLD). Šiemet po metų pertraukos jame vėl dalyvavo Lenkijos lietuvių draugijos Suvalkų skyriaus mišrus vokalinis ansamblis „Ančia“, vadovaujamas Vytauto Batvinsko. Sąskrydis, kaip ir ankstesniais metais, turėjo vykti Burbiškiuose prie Galadusio ežero, bet dėl rytinio lietaus ir audrų prognozės LLD nusprendė renginį perkelti į Punsko lietuvių kultūros namus. Tai buvo labai geras ir laiku priimtas sprendimas (nors po pietų buvę saulėta, vakare vėl

lijo), bet organizatoriams reikėjo greit keisti pasiruošimo tvarką. Tai buvo labai sunki užduotis.

18 val. Sąskrydį atidarė Lenkijos lietuvių draugijos pirmininkas Robertas Slovikas. Renginį vedė dvi Punsko Kovo 11-osios licėjaus moksleivės, dėvinčios tautinius drabužius.

Koncertavo vokaliniai ansambliai, liaudiškos muzikos kapelos, šokių grupės, vaikų liaudies meno studija ir kt. Iš viso pasirodė 21 kolektyvas: šeši Punsko lietuvių kultūros namų, Punsko senjorų klubo ansambliai „Tėviškės aidai“, Lenkijos lietuvių etninės kultū-

ros draugijos folkloro ansamblis „Šalcinukas“ iš Punsko, keturi Seinų „Lietuvių namų“ kolektyvai, Seinų lietuvių „Žiburio“ mokyklos moksleiviai, Lenkijos lietuvių šv. Kazimiero draugijos vyrų vokalinis ansamblis iš Seinų, Suvalkų lietuvių „Sūduvos“ dainininkai ir šokėjos, Suvalkų vokalinis ansamblis „Ančia“, Vidugirių kaimo kapela ir Vidugirių pagrindinės mokyklos absolventės. Saviveiklininkų amžius įvairus: nuo vaikų iki pačių vyriausiųjų. Daugiausia buvo jaunimo. Kai kurie kolektyvai ėjo į sceną kelis kartus. Suvalkų vokalinis ansamblis „Ančia“

Scenoje Lenkijos lietuvių draugijos Suvalkų skyriaus mišrus vokalinis ansamblis „Ančia“, vadovaujamas Vytauto Batvinsko (Virginijos Karčiauskienės nuotr.)

pasirodė pirmas. Jis padainavo romansus „Laimei, nelaimei“ ir „Tolimi žiburiai“.

Kiekvienam ansamblio vadovui po pasirodymo renginio vedėjos įteikė vazoną su gėlėmis ir padėką. Salė buvo pilnutėlė žiūrovų, kurie negailėjo plojimų. Galima buvo pamatyti labai aukšto lygio pasirodymų. Meistriškumas pasiekiamas įdedant daug darbo kolektyvų dalyviams ir geriems vadovams. Aukštu lygiu išsiskyrė Punsko lietuvių kultūros namų ir Punsko Kovo 11-osios licėjaus ansambliai. Dauguma saviveiklininkų dėvėjo labai gražius tautinius drabužius.

Koncerto pabaigoje LLD pirmininkas R. Slovikas padėkojo už dalyvavimą saviveiklininkams ir jų vadovams, žiūrovams, tarė ačiū Punsko lietuvių kultūros namų direktorei Astai Pečiulienei už sutikimą perkelti į LKN tokį didžiulį renginį.

Ansamblis „Ančia“ dėkoja Lenkijos lietuvių draugijai už pakvietimą dalyvauti Sąskrydyje ir parūpintą transportą.

Kostas LEONČIKAS

Tėve

*Tėve, aš taip noriu priglusti
Prie tavo peties
Ir taip tyliai,
Kaip tu tik mokėjai,
Išgirsti, kaip myli mane.
Ilgiuos tavo žvilgsnio,
Akių mėlynumo,
Dainos, kur skambėjo,
Kai gera tau buvo.
O juostos išaustos
Tavosiomis rankomis
Kažkur išsibarstė,
Atleisk, nemokėjau išsaugot.
Ar gera tau ten,
Aukštai danguje,
Ar mūsų tu lauki,
Ar dar susitiksim?*

Vilija VILKELIENĖ

*Žvilgsnio parasparnis sklendžia
Virš baltųjų akacijų,
Tupia ant lieptelio
Virš rožinių vandens lelijų.
Pasimatuosiu, sakau, suknutę –
Į baltą dugną smulkiais, nelyg Tavo
Įsodintos darželyje
Vaistinės balzamos, žiedais.
Nuplevendama takeliu per kiemą
Ji užkliūdavo už baltųjų bijūnų.
Pasilenkdavai, įkvėpdavai aromato
Ir nešdavaisi tą saldumą užu sodo,
Šypsniu pasišlakstydamą kiekvieną žingsnį.
Skaičiuoja vis, skaičiuoja
Gegutė metus.
Šaukia, vis šaukia
Pro žydinčias bijūnų galvas,
Pro užkeltus
Akmenų sodo vartus dirsčioja.*

*Baltosios naktys
Sapnuoja
Tavąjį
Siluetą.*

Rita MOCKELIŪNIENĖ

Kalvarijos literatų klubo „Rasa“ literatai Š. Sejūnas ir V. Vilkeliėnė bei Rita Mockeliūnienė iš Šakių (Onutės Virbylienės nuotr.)

Tėvo dieniai

*Brangus Tėveli,
Koks Tavo kelias
Gražus! –
Sunkiuos darbeliuos
Rodei meilę vaikeliams
Vis Tu!*

*Tave mylėsim,
Net palikt spėję
Namus.
Nes Tu mokėjai –
Laiko vėjuos –
Guosti mus.*

*Tu sugebėjai –
Kai taip reikėjo –
Drąsos įkvėpt,
Kada turėjom
Tesėt!*

2024-06-02

Jeronimas ŠALČIŪNAS

Pro universiteto langą

*Štai sėdžiu (studijuoju) šeštame aukšte,
Vis kinta, kinta vaizdas dideliame lange.
Tiktai balta bažnyčia Žaliakalnio fone
Nekinta, gal tik blunka, jau daros murzina.*

*Už lango auga beržas, viršūnė jo čia pat,
Matau ne vieną paukštį, nutūpusį jame.
Štai tupi du varnėnai, matyti, kad pora,
Aplink abudu dairos, bet inkilo nėra.*

*Dažnai nutūpia kiras ir supas ant šakos,
Bet jis kažkodėl vienas, neranda sau poros.
Dar varnas vis pasilsį beržely ant šakos,
Jis snapą nusivalo gal po sočios puotos.*

*Tupėjo čia ir zylė, straksėjo neramiai,
Katės jinai nebijo, čia katei per aukštai.
Bet sukasi plėšrūnai, padangių vanagai,
Netrukdo jiems, kad Kaunas, juk jie labai aukštai.*

*Štai nutūpė balandžiai, suglaudę sparnelius,
Burkuoja meiliai, dairos, gal ras kur trupinių.
Kaune, prie Laisvės, rojus, čia pilna spurginių,
Neprietrūks paukščiems maisto, kol pilna čia žmonių.*

2024-03-08

Šarūnas SEJŪNAS

Boluoja kaštonų švieselės

Boluoja kaštonų švieselės...

*Taip gera jausti
Vakaro vėsq,
Alsuoti ramybe,
Gėrėtis vakaro žara.
Juk kiekviena diena –
Artėjimas į Amžinybę.
Viešpatie, Tau nėra
Neįmanomų dalykų,
Net kančios okeanų
Galima perbristi
Kartu su Tavimi.
Tik nepaleiski
Mano rankos
Sutemų kely,
Tik vesk į šviesą...*

Janina LEBSKIENĖ

Mamai

*Mama, mamyte, motule,
Aš dažnai sugrįžtu į vaikystę,
Į svajonių džiaugsmo pilis,
Kuriose Jūs brandi moterystė
Šildė sielą, mums kūrė viltis.*

*Mama, mamyte, motule,
Daug naktų supot lopšį be miego,
Gaubėt kūdikius gėrio skraiste,
O jaunystė vis bėgo ir bėgo,
Ir lyg sapnas išnyko rūke.*

*Mama, mamyte, motule,
Vakarais vis prie knygų, prie rašto,
Pirmos raidės ir žodžiai pirmi,
Kai vaikeliai jau MAMA parašo,
Džiaugsmas gali netilpti širdy.*

*Mama, mamyte, motule,
Vėl matau seną klevo ratelį,
Kuokštą vilnų, pamautą aukštai.
Jūsų pirštai greit daro siūlelį.
Aš vis klausiu: gal jau pavargai?*

*Mama, mamyte, motule,
Jūsų rankos mus glostė, mylavo,
Prie krūtinės jos glaudė karštai,
Namų darbus taip žvitriai rikiavo,
Kad stebėjos visi kaimynai.*

*Mama, mamyte, motule,
Jūsų juokas dar sklando po pievas
Lyg brydė, pamiškėj palikta.
Braižė kojas ruginės ražienos.
Javapjūtė, deja, nēr lengva.*

*Mama, mamyte, motule,
Kiek dainų, kiek giesmių Jūs mokėjot!
Skardus balsas aidėjo skliautuos,
Bažnytėlėje daug kas žavėjos,
O pažįstami kvietė dainuot.*

*Mama, mamyte, motule,
Rūpestį Jūsų jaučiu nuolatos.
Į kelių išlydinčio žvilgsnio
Jokių kurortų vaizdai neatstos,
O spaus išsiilgusių širdį.*

2008

Ričardas JURGELEVIČIUS

*Marijampolės literatų klubo „Sietynas“ literatai (iš kairės) R. Volteraitienė, J. Lebskienė, R. Jurgelevičius,
J. Motiejūnaitė-Martynaitienė, G. Galinienė (Onutės Virbylienės nuotr.)*

Tėvelis ir pavasaris

*Pavasaris man primena
Tėvelį...
Regiu gyslotas Jo darbščias
rankas.
Matau, kaip dykos kriaušės šaką
skelia,
Priglaudžia skiepo ūglį
po žieve.
Jo rankos glosto pumpurą
kiekvieną
ir lenkiasi prie svyrančios
gėlės,
sode apglėbia vis medžius
po vieną...
Geriausiai žino, kas, kada ir kur
žydės.
Tėvelis parneša pačių pirmų
žibučių
iš mėlynai liepsnotos
pamiškės...
Ir nesvarbu – pavasariais kur būsiu,
kiekvienas daigas, žiedas
Jį primins...*

Gema GALINIENĖ

Padėka Viešpačiui

*Dėkoju, Dieve, Tau už žemę,
Už dangaus skliautą, šviečiantį aukštai,
Už žėrinčią lyg ugnis saulę,
Mėnulio pjautuvą, didėjantį lėtai.
Dėkoju už žvaigždes, jūras, vandenynus,
Vėją, skriejantį lauku laisvai.
Meldžiuosi, kad išliktų mūsų žemė –
Tokia žalia, tokia graži – visų namais.
Žaviuosi Tavo sukurta žiema
Ir snaigių nuometais baltais,
Pavasariais, gausiais gėlelių raštais,
Žaliomis, šiltomis vasaromis,
Auksiniais rudens obuoliais.
Dėkoju, Dieve, Tau už mano būtį,
Kad patikėjai man šioj žemėj egzistuoti
Ir vaikščioti laukų, miškų takais,
Pabraidyti jūroj mėlynoje,
Nuskinti gėlių lankoj žalioje,
Įdegti meilės ugnį židiny, gyvent Viltim,
Tikėt, kad Tu tikrai esi.*

Janina MOTIEJŪNAITĖ-MARTYNAITIENĖ

*Akimirka... ir vyšnios žiedas nukrito...
Negi taip nukris
Ir visos trumpos mūsų dienos,
O amžinybėj nebūtis?*

*Akimirka... ir laiko ratas
Sustojo tam pačiam taške.
Nejaugi taip ir mūsų metai
Tolyn, tolyn... ir vis šalia?*

*Akimirka... ką ji pakeičia?
Ar mes patapome kiti?
Žmogus širdy vis viena vaikas,
Todėl mes amžinai jauni.*

Rita VOLTERAITIENĖ

Ruginė duona

*Aš niekad nemačiau nieko gražiau
Už rugių varpų žvilgesį saulėj,
Vėjo šiurenamos, linguoja grakščiau.
Švelniai paliečiu jas savo delnu.*

*Nežinau nieko, kas yra skaniau
Už riekę ruginės duonelės,
Kvapnią rankoje savo laikiau,
Ją lietė ir tavo mažos rankelės.*

*Aš vėlgi nežinau nieko brangiau
Už mūsų duonelę kasdieninę.
Melsvas rugiagėles plaukuos segiau
Iš kvapnių rugių laukų Tėvynės.*

*Aš nemačiau nieko meiliau,
Kaip švelniai glostė kepalą mama,
Ant dar garuojančių duonos riekių
Mums saldų bičių medų tepdama.*

Ona BALTRUKEVIČIENĖ

Vasaros naktis

*Išėjau aš į naktį žvaigždėtą
Su mėnulio delčia skliautuose
Pasivaikščioti upės pakrantėm,
Paklajoti gėlių laukuose.*

*Miglos glostė mane ir bučiavo,
Ir svaigino lakštutės daina,
Rasos prausė basas mano kojas,
Iš krūtinės pravirko daina.*

*Buvo gera taip, kad virpėjo
Mano balsas nakties svaiguly,
O upelis čiurleno, čiurleno,
Nusinešdamas godas naktį.*

*Aušo... Jau brėško rytai
Ir pečius mano purtė vėsa.
Taip norėjos, kad tu apkabintum,
Kad nebūčiau šių naktį viena.*

Angelė KRUŠINSKIENĖ

Šią naktį

*Ar tavųjų akių ilgesys,
ar pavasario žalio vėsa
man neleidžia šių naktį
užmigti,
nors aplink karaliauja
tamsa?*

*Gal lakštingos žavus
čiulbesys
man šiųnakt už lopšinę
pabus,
bet tavųjų akių
spindesys
pasakys, kad esi man
brangus.*

*Apsigobusi sapno
skraiste
aš šiųnakt pas tave
ateisiu,
pirštai greitai
apsiaustą atsegs
ir šalia prie tavęs
priglusiu.*

Rimutė GRIŠKEVIČIENĖ

Koks nuostabus pasaulis

Ištrauka

*Kai Zigmui atsibosdavo viena-
tvė ir tvarka, jis prisimindavo kai-
mynus – už sienos, pereinamame
kambaryje, gyveno trys profesinės
mokyklos moksleiviai, būsimi me-
chanikai ir vairuotojai. Dieną jų
kambarys su neklotomis lovomis
pasieniais ir stalu po mūsų nu-
tupėta lempa atrodė niūrus kaip
benamių prieglauda, bet vakarais,
kai pasklisdavo čirškinamų lašinių
kvapas, tapdavo traukos centru.*

*Zigmas, kaip vyriausias amžiu-
mi ir be penkių minučių daktaras,
ne kartą vadovavo „bulvių val-
gytojų“ klubui. Jam patiko būti
dėmesio centre, patiko stebinti
draugus eilėmis ir lotyniškais po-
sakiais, patiko drauge su visais
gerti čiobrelių arbatą ir kabinti
uogienę tiesiai iš stiklainio, tačiau
Ceilono arbatą iš porceliano savo
kambaryje siurbčiodavo vienas.*

*Prie lovos po ranka jis turėjo
stalinę lempą ir tarptautinių žo-
džių žodyną, nes mėgo pasitikslinti
kiekvieną mažiau žinomą žodį.
Zigmas skaitė daug ir godžiai,
galima sakyti, nuolat, bet lėtai –
dažnai grįždavo įsigilinti į tai, kas
sudomino.*

*Vakarais, išsitiesęs kiek ilgas,
jis ryte rydavo mėgstamų autorių
ir rekomenduotus kūrinius – visa,
kas jį žavėjo ar galėjo padėti pra-
simušti į žmones. Ypač domino
žydų išmintis.*

*Apie ateitį Zigmas negalvojo,
nes gyveno šia diena ir jautėsi
laimingas. Jis neturėjo plano, kaip
reikės prasimušti, bet tikėjo savimi
ir žinojo, kad anksčiau ar vėliau
jam pavyks. Būtinai pavyks.*

*Alytaus apskrities literatų klubo „Tėkmė“ literatai R. Griškevičienė, A. Krušinskienė,
O. Baltrukevičienė, G. Šiurkus (Onutės Virbylienės nuotr.)*

Neretai jis užsnūsdavo vidury sakinio, tačiau mintys, nors ir kaip būtų keista, nesustodavo – pajutusios laisvę, tapdavo dar įdomesnės. Jam patiko taip skaityti, todėl prabudęs vėl skaitydavo ir vėl užmigdavo, kol vidurnakty jau nebeturėdavo jėgų nei skaityti, nei nusirengti ir likdavo miegoti kaip atsigulęs.

Jam patiko, kad, užvertus knygą, nereikėdavo keltis išjungti šviesos, nes stalas su lempa stovėjo po ranka.

Zigmas didžiavosi paties suremontuotu ir įrengtu kambariu, tačiau rytais, kai atsibusdavo kūną varžant drabužiams ir stengdavosi prisiminti prabėgusios dienos įspūdžius bei mintis, jautėsi šiek tiek vienišas.

Jonas ADAMSAS

Rytojus

Kas slypi ten, už kalno?

Ką mena senas sodas?

Kur bėga nenuorama upelis?

Ką žada naujas ryto vėjas?

Aką patraukia tolimieji toliai...

Ausį pavilioja lakštingalos daina.

Jauti tą žiedo švelnų kvapą,

Jauti, kad tu esi tik čia ir tik dabar...

Siela džiūgauja ir šaukia,

Laukia dienos – naujos, puikios...

Širdis veržiasi į platų pasaulį,

Kuriam gausu tikėjimo ir pagarbos.

Tesklinda aidas...

Te lūpos šypsos...

Pabūkim šiandien čia,

Paskui keliaukim į nežinomą rytojų...

Teresė JONUŠKIENĖ

Gerai linkėjimai

Linkiu tiems, kas rašo prozą ir eiles,

Daug įdomių temų ir kūryboje išvermės.

Linkiu visiems norėti knygas skaityti,

Iš turinio knygų vien naudą matyti.

Linkiu rašytojams Lietuvoje tik grožį skleisti,

O blogi dalykai turėtų iš gimtinės išeiti.

Linkiu, kad nebūtų nusivylimo, jokio skausmo,

Tada būsime visi laimingi ir be aukso!

Linkiu, kad lietuviai gerbtų savo kalbą,

Kad lietuviškai dažnai dainuotų ir kalbėtų maldą.

Linkiu, kad lietuviai nebėgtų iš Lietuvos kitur,

Kad tėvynėje dirbtų ir aukšta kultūra būtų visur.

Lenkijos lietuviams linkiu nenutautėti niekada,

Tegul tarp mūsų čia gyvuoja vienybė ir draša.

Dieną tegul mus šildo saulė, naktį tešviečia mėnulis,

O aš linkiu lietuviams stiprios sveikatos – Pranas Sovulis.

Pranas SOVULIS

Išmokti kalbą

Gimus su motinos kalba,

Kur ją tau dovanoja.

Prekė ši neįkainojama,

Iš lūpų tau perduodama.

Svetima kalba tai mokslas kam?

Kur neduota išmokti kiekvienam.

Galėtų laiko tam paskolinti,

Neliktų noro ir nenorėti.

Priekaištus tada pareikštum sau.

Raidžių per daug, sakau...

Kam jomis užimti galvą?

Geriau kopti į kalną.

Aukštai dairytumeis į platybes,

Nesuprasdama esmės daugybės.

Nusileisti tau teks žemyn,

Raides pažinus, tik pirmyn.

Norintys klausti: dėl ko tau?

Sakys, garsais laiką gaisau.

Arba kad jie neskamba,

Kai ta raidė tariama.

Kiti tąsys raidę tą,

Lyg negalėtų ištartį ją.

Paliksi tęsti nebaigtą,

Slėpsi baimėj kaip užmirštą.

Genovaitė PEČIULYTĖ

Piliakalniai mena

Ten, kur nuo amžių
vingiuoja Ančia Juodoji
ir protėvių sūduvių
kultūrą mena
šiandien Uosinės piliakalniai
tarsi broliai
padavimuose atskleidžia
krašto panoramą

Ilgai dabojo
baltiškas naujasėdijas, žemę
su nuožmiais
klajūnais kovojo
miškingoj, pelkėtoj vietovėj
buveinę sukrovė
žemdirbio ir amatininko
darbų nebojo

Kur dingo jujų tvirtovės
laukai ir gojai
tiek amžių puoselėti
nuo pagrindų
liko tik pilkapynai
akmenimis žymėti
ir Baltaragio ramovė
tarpe palikuonių

Labai dėkojame mūsų
nuoširdžiam bičiuliui
JERONIMUI ŠALČIŪNUI
iš Marijampolės
už nuolatinę paramą.

LLD Suvalkų skyrius
ir „Suvalkiečio“ redakcija

Skamba tik baltiški
vietovardžiai, skundai
nebėr senobinių tradicijų
nei maldos namų
suvalkiečių Ančia
be atvangos kartoja
miškų ir paukščių
skambesį be natų

Vienybės dvelksmas
gatvėmis klajoja
neilgai ir josios
gaivumas žydės
gyvenimas visad
savais keliais vaikštinėja
vieną paskui kitą
palaipsniui išlydės

Pasiliks tik
Juodosios Ančios ošimas
jinai kartos
suvalkiečių aidus
kai skambėjo dainos
ir Suvalkietis
gimtas žodis pro atvirus
langus ir duris

Nebėr to blogio
kaip seka gyva patarlė
gamtos kaitos
nesustabdoma byla
jaunos kartos kuria
savas idėjas, ateitį
tokia pasaulyje žmonijos
amžina tvarka

Kazimieras BARANAUSKAS

**Nuoširdžiai sveikiname
Teresę Uzdilaite
gimtadienio proga,
skirdami jai šias eiles:**

Sveika, Teresiuke –
Gimimo dieneleėj!
Lai Tau padėt skuba
Švenčiausia MERGELĖ.

Bažnyčioj giedoki,
Globoki ligotus.
Dainuok brangioj „Ančioj“ –
Būk aidas Suvalkų!

Vaikučiams mokykloj
Padėk pažint DIEVĄ.
Į sukaktis vykstant
Priimk dar ne vieną.

Palaimintąjį minint,
Marijampolėn skubki
Ir pas mus užvyki
Pabūt valandžiukę.

AUKŠČIAUSIAS telydi
Tave metų skrydy.
Guosk tuos, kurie kenčia
Skausmuos net be švenčių...

2024-05-09

Buvę mokytojai Irena ir Jeronimas
Šalčiūnai iš Marijampolės

Dėl buvusio Lietuvių visuomeninės
kultūros draugijos (vėliau –
Lenkijos lietuvių draugijos)
Suvalkų skyriaus visuomenininko
ir bažnytinio choro dalyvio
Sigito Malinausko mirties reiš-
kiame užuojautą žmonai Aldonai,
dukrai Renatai ir artimiesiems.

Lenkijos lietuvių draugijos
Suvalkų skyrius

Birželio 2 d. mirė
**Angelė Onutė
Kraučeliūnaitė-
Chołodowska**. Dėl se-
sers mirties nuoširdžiai
užjaučiame ansamblio
„Ančia“ dalyvę Ireną
Kalesinskiene.

LLD Suvalkų skyrius
ir „Ančios“ ansamblis

Dėl mamos **Marytės
Stoskeliūnienės** mirties
nuoširdžius užuojautos
žodžius „Sūduvos“
šokėjai ir dainininkei
Aldonai Nevulienei
bei artimiesiems skiria

LLD Suvalkų skyrius,
„Sūduvos“ ir „Ančios“
dalyviai

Dėl tėvo **Silvestro
Krauskos** mirties
užjaučiame
„Sūduvos“ dainininkę
Daivą Krauskaitę ir
artimuosius.

LLD Suvalkų skyrius,
„Sūduvos“ ir „Ančios“
dalyviai

LLD Suvalkų skyriaus kronika

• **2024 m. balandžio 2 d.** LLD Suvalkų skyriaus būstinėje vyko eilinė „Ančios“ ansamblio (vad. Vytautas Batvinskas) repeticija. Vadovas pavaišino visus beržų sula ir papasakojo apie jos naudingąsias savybes.

• **Balandžio 7 d.** Suvalkų Švč. Jėzaus Širdies bažnyčioje – Dievo Gailestingumo šventovėje vyko atlydai. Sukako jau 10 metų, kai čia įkurtas sanktuariumas. Atlaiduose dalyvavo ir lietuvių atstovai. Teresė Uzdilaitė, Onutė Virbylienė ir Kostas Leončikas nešė šv. Mišių metu aukojimo dovanas nuo Suvalkų lietuvių. Parapijos klebonas, monsinjoras kun. Jarema Sykulski padėkojo lietuviams už aktyvų dalyvavimą lietuviškose ir jubiliejinėse atlydų iškilmingose mišiose. Po pamaldų prie bažnytelės vyko agapė.

• **Balandžio 12 d.** Teresė Uzdilaitė tvarkė senus lietuvių kapus kapinėse Bakalariavos gatvėje. Jai talkino Marytė Dapkevičiūtė.

• **Balandžio 13 d.** Į Suvalkus atvažiavo VšĮ Sintautų akademija vadovas Vitas Girdauskas su trimis vyrais. Sintautai tai miestelis Šakių rajone. Akademija užsiima suaugusiųjų, jaunimo ir vaikų švietimu, seminarų ir konferencijų organizavimu, teikia svečių namų paslaugas. Svečius lydėjo Kazimieras Baranauskas. Jie aplankė kun. Jurgio Dailidės ir Lietuvos partizanų paminklus kapinėse Bakalariavos g.,

1863 m. sukilėlių paminklą ant Kartuvių kalno, prie kelio Suvalkai–Bakalariava, ir vietą, kurioje buvo sušaudytas kun. Jurgis Dailidė (prie senosios elektrinės). Prie paminklų Suvalkų kapinėse uždegė žvakes ir padėjo gėlių. Kunigas J. Dailidė kilęs iš Sintautų. Balandžio 13 d. sukako 160-osios jo mirties metinės. Svečiai padovanojo LLD skyriui „Vilkaiviškio rajono turistinį gidą“ (Alma Brazytė, Vitas Girdauskas, Inga Lazarenkienė) ir knygą „100 Sūduvos dvarų“ (Benjamins Mašalaitis).

Lietuvių atstovės (iš kairės) Onutė Virbylienė ir Teresė Uzdilaitė atlaiduose Suvalkų Švč. Jėzaus Širdies bažnyčioje. 2004-04-07 (Kosto Leončiko nuotr.)

Balandžio 13-ąją Suvalkų lietuvių dalyvavo Kazimiero Vytauto Sendos laidotuvėse Punske. Pirmiausia nuvyko į laidojimo namus, kur buvo pašarvota urna su mirusiojo pelenais. Užuojautos žodžius nuo Suvalkų lietuvių žmonai Onutei, dukrai Almai ir sūnui Viktorui bei artimiesiems perdavė Kostas Leončikas. Vėliau suvalkiečiai dalyvavo

mišiose. Po mišių K. Leončikas perskaitė atsisveikinimo kalbą. Kapinėse susirinkusieji sugiedojo „Viešpaties angelą“ ir Lietuvos himną.

• **Balandžio 14 d.** „Senosios klebonijos“ muziejuje vyko Lenkijos lietuvių etninės kultūros draugijos surengtos Punsko krašto tautodailininkų darbų parodos atidarymas. Renginyje dalyvavo ir Suvalkų lietuvių atstovai. Parodoje galima buvo pasigrožėti taip pat suvalkiečių Genovaitės Pečiulytės ir Teklės Gibavičienės paveikslais.

• **Balandžio 21 d.** LLD Suvalkų skyriaus būstinėje vyko eilinė „Ančios“ ansamblio repeticija. Jeronimas Šalčiūnas iš Marijampolės padovanojo skyriui keliolika maldaknygių.

• **Balandžio 27 d.** LLD Suvalkų skyriaus ansamblis „Ančia“ (vad. Vytautas Batvinskas) buvo išvykęs į Marijampolę, į iškilmingą Marijampolės literatų klubo „Sietynas“ 25-mečio šventę. Suvalkų lietuviai, Algio Biros lydimi, prieš renginį aplankė senus žymių lietuvių kapus bei svarbesnius paminklus.

• **Balandžio 30 d.** Po „Ančios“ ansamblio ir kapelos repeticijos Marijampolės literatų klubo „Sietynas“ pirmininkas, tuo pačiu „Ančios“ ansamblietis, įteikė visiems susirinkusiems ką tik išleistą marijampoliečių „Poezijos almanachą“ (su savo autografu).

• **Gegužės 9 d.** Vyko kapelos bei ansamblio „Ančia“ (vad. V. Batvinskas) repeticija – mokytasi giesmių ir dainų.

• **Gegužės 13 d.** Gautas Suvalkų miesto savivaldybės švietimo skyriaus raštas, kur pranešama, kad LLD Suvalkų skyriaus pirmininkei Onutei Virbylienei pateikus prašymą leidžiama ir 2024/2025 mokslo metais organizuoti 12 lietuvių kalbos pamokų per savaitę (9 pamokos pagrindinių mokyklų moksleiviams ir 3 pamokos vidurinių mokyklų moksleiviams).

Kostas Leončikas atliko reikalingus darbus skyriaus patalpose.

Mirė Sigitas Malinauskas, Suvalkų lietuvių visuomeninės veiklos dalyvis, giesmininkas.

• **Gegužės 17 d.** Suvalkų viešbutyje „Lofit“ Pulaskio g. vyko „Lietuviškas vakaras“, kurį suorganizavo LLB ir ansamblis „Sūduva“.

• **Gegužės 19 d.** Suvalkų „Velvet“ viešbutyje vyko „Vienybės“ poezijos šventė, kurią suorganizavo LLD Suvalkų skyrius.

• **Gegužės 21 d.** skyriaus būstinėje, t. y. „Vienybės“ klube, vyko „Suvalkiečio“ redakcijos posėdis.

• **Gegužės 25 d.** Suvalkų bažnytinis choras (vad. Vytautas Batvinskas) dalyvavo Bažnytinių chorų šventėje „Giesmių pynė Marijai“. Iškilmės, kaip ir kasmet, vyko Žagarių Šv. Baltramiejaus bažnyčioje.

• **Birželio 16 d.** Po lietuviškų šv. Mišių, kurias pastaruoju metu vis aukoja kunigas Andžejus Opanovskis (Andrzej Opanowski), LLD Suvalkų skyriaus būstinėje vyko „Ančios“ ansamblio repeticija.

• **Birželio 18 d.** Vyko „Ančios“ kapelos ir ansamblio repeticija.

• **Birželio 22 d.** Punsko LKN vyko tradicinis lietuviškų ansamblių sąskrydis, perkeltas iš Burbiškių dėl blogo oro. Renginyje dalyvavo Suvalkų „Ančios“ ansamblis (vad. Vytautas Batvinskas) bei „Sūduvos“ šokėjos (vad. Alicija Kraužlytė) ir dainininkai (vad. Arnoldas Vaznelis).

• **Birželio 25 d.** Vykstant eilinei ansamblio „Ančia“ repeticijai į būstinę užsuko turistai iš Malborko ir Novy Dvur. Jie, eidami Chlodna gatve, išgirdo lietuviškai dainuojant, susižavėjo ir iš smalsumo atėjo pasiklausti. Ansambliėčiams tai buvo maloni staigmena.

Naudotasi Kosto Leončiko rašyta LLD Suvalkų skyriaus kronika.

Onutė VIRBYLIENĖ

„Vienybės“ poezijos šventės su daina dalyviai (Iš Onutės Virbylienės albumo)

Iš „Sūduvos“ veiklos

„Na styku kultur“/„Kultūrų sankirtoje“

Suvalkų miesto kultūros centro darbuotojos Anos Šafranovskos (Anna Szafranowska) kvietimu „Sūduva“ dalyvavo projekte, skirtame susipažinti su lietuvių kultūra. Balandžio 5 ir 14 d. vyko sutartinių

dirbtuvės, kurias vedė „Sūduvos“ vokalinių ansamblių su vadovu Arnoldu Vazneliu. Jose dalyvavo kelios dešimtys žmonių. Smagu, kad susidomėjimas lietuviškomis sutartinėmis toks didelis. Balandžio 14-osios vakarą vyko koncertas, kurį pradėjo „Sūduvos“ šokėjos, tęsė dirbtuvių dalyviai, o užbaigė „Sūduvos“ dainininkai, pristatydami dainose įamžintą įvairiaspalvę lietuvių muzikos istoriją. Renginy

buvo tikrai labai vykęs, sulaukęs susidomėjimo. Pirmą kartą taip artimai bendradarbiauta su Suvalkų miesto kultūros centru. Tikimės, kad bendrų veiklų ateityje bus vis daugiau – visgi visi kartu kuriame Suvalkų miesto kultūrinį koloritą.

IV vaikų šokių šventė „Bitute pilkoji“

„Sūduva“ – tai ne tik suaugusiųjų ansamblis. Vaikučiams skirta meno studija „Sūduviukai“. Joje šoka, dai-

nuoja ir vaidina darželinio ir mokyklinio amžiaus vaikai. Viliamės, kad tokiu būdu užauginsime „Sūduvai“ pamainą ateityje. Balandžio 19 d. Suvalkuose vyko jau IV vaikų šokių šventė „Bitute pilkoji“. Renginių kas pamaži įsitvirtina mūsų krašto kultūrinių renginių kalendoriuje. Smagu, kad šokančių bitelių avilį kūrė vaikai iš Punsko, Vidugirių, Seinų, Suvalkų ir Šiaulių. Suvalkų „Sūduviukų“ šokių grupei vadovauja Alicija Kraužlytė.

XXXIII vaikų teatrų festivalis „Raganė“ Seinuose

Balandžio 24 d. Seinų „Lietuvių namuose“ vyko XXXIII vaikų teatrų festivalis „Raganė“, kuriame dalyvavo ir Suvalkų „Sūduviukai“, suvaidindami spektaklį „Margučių istorijos“, sukurtą pagal Vytauto V. Landsbergio „Kiaušinių pasakas“. Jį režisavo Jolanta Malinauskaitė-Vektorienė. Vaidino Suvalkų lietuvių vaikų darželio „Gabijos“ grupės vaikai, pirmokai bei mokytojai Aneta, Irena, Alicija ir Arnoldas. Renginys kaip paprastai buvo labai spalvingas, kupinas įdomių pastatymų. Vaikams tai šventė vaidinti didelėje scenoje, stebėti kitus, bendrauti, net ir autobusiuku važiuoti. Ačiū LLD, kad Suvalkų nepamiršta ir kiekvienais metais kviečia dalyvauti.

„Lietuviškas vakaras“

2018 m. atgimusi lietuviškų vakarų rengimo tradicija sėkmingai tęsiama. Kasmet „Sūduva“ pasikviečia visus praleisti vakarą su lietuviška daina, šokiu, muzika, teatru. Šiomet renginys vyko gegužės 17-osios vakarą viešbučio „Loft 1898“ didžiojoje salėje. „Sūduvą“ matėme misterijoje „Jūratė ir Kastytis“. Scenoje mirguliavo ir šokėjos, ir dainininkai, ir teatralai. Spektaklį režisavo Jolanta Malinauskaitė-Vektorienė, jai talkino vadovai Alicija Kraužlytė ir Arnoldas Vaznelis. Renginio metu buvo eksponuojami tautodailininkės Veronikos Valenskienės iš Punsko audiniai. Į šventę susirinko pilna salė žmonių. Esame dėkingi LLD, ypač Aldutei Jonušonytei, už bendradarbiavimą – LLD pateikus paraišką gautas finansavimas iš Lietuvos Respublikos URM „Globalios Lietuvos“ programos.

Teatrų festivalis „Pienių pūkas“ Skapiškyje

Gegužės 18–19 d. „Sūduvos“ teatralai kartu su Punsko LKN klijimo teatru dalyvavo festivalyje Skapiškyje, kurio metu pirmą kartą viešai buvo parodyta Dainų šventės Teatro dienos „Esaties lieptais“ statoma V. Mykoliaičio-Putino istorinės

dramos „Valdovas“ ištrauka. Šalia anykštėnų, kupiškėnų, skapiškėčių, ukmergiečių vaidino ir suvalkiečiai bei punskiečiai.

XI bažnytinių chorų šventė „Giesmių pynė Marijai“ Žagariuose

Jau vienuoliką kartą į Žagarių bažnytėlę susirinko bažnytiniai chorai ir ansambliai giedoti giesmių Marijai. Renginys vyko gegužės 25 d. Suvalkams atstovavo ir „Ančia“ (vad. Vytautas Batvinskas), ir „Sūduva“ (vad. Arnoldas Vaznelis). Renginio metu sveikinome šventės organizatorių, Lenkijos lietuvių šv. Kazimiero draugijos pirmininką, ilgametį mūsų krašto lietuviškų organizacijų veikėją gerb. Algirdą Vektorių garbingo 70 metų jubilėjaus proga. Bažnytinių chorų šventė – jaukus, šiltas renginys, suburian-tis balsingus mūsų kraštiečius bei svečius iš Lietuvos. Smagu, kad ir Suvalkų balsai suskamba „Giesmių pynėje Marijai“.

Dainų šventės Teatro dienos „Esaties lieptais“ generalinė repetitija Telšiuose

Šie metai ypatingi mėgėjų meno atstovams – Lietuvos dainų šventės švenčia 100-metį. Teatro dienoje dalyvaus ir „Sūduvos“ teatras bei

Lietuviškų ansamblių sąskrydyje (Virginijos Karčiauskienės nuotr.)

Punsko LKN klojimo teatras. Tai vieninteliai užsienio lietuvių teatrai, dalyvausiantys šiame renginyje. Nors šventė vyks liepos 3 d., generalinė repeticija – puiki proga viską susidėlioti, užsagstyti, suderinti. Telšių amfiteatre tądien šurmuliavo per 770 mėgėjų teatrų artistų. Dalis, kurioje dalyvauja suvalkiečiai ir punskiečiai – tai kelionė po gaušų lietuvių dramaturgijos lobyną, stabtelint prie istoriškai svarbiausių, tautos savimonę formavusių pjesių epizodų. „Sūduva“ kartu su kitais šios dalies teatrais vaidino V. Mykolaičio-Putino „Valdovo“ ištrauką. Varginanti diena, kupina repeticijų kaitrioje saulėje, vainikuota puikiu pasirodymu.

Lietuviškų ansamblių sąskrydis

Birželio mėnesį ir visą krašto kultūrinį sezoną vainikuoja Sąskrydis, kuris jau daugybę metų vyksta Galadusio ežero pakrantėje, Burbiškių kaime. Šiemet dėl prasto oro koncertas perkeltas į Punsko lietuvių kultūros namus. Jame pasirodė bemaž visi mūsų krašto lietuviški kolektyvai, tarp jų Suvalkų „Ančia“ (vad. V. Batvinskas) bei „Sūduvos“ šokėjos (vad. A. Kraužlytė) ir vokalinis ansamblis (vad. A. Vaznelis).

V. Mykolaičio-Putino istorinės dramos „Valdovas“ premjera Rokiškyje

Birželio 28-osios vakarą svečių namų „Leokardis“ kiemelyje vyko Kunigo švietėjo Jono Katelės labdaros ir paramos fondo dramos studijos spektaklio „Valdovas“ premjera. Jį režisavo Jonas Buziliauskas. Masinėse scenose vaidinti pakviesti ir Dainų šventės Teatro dienoje pasirodysiantys teatrai, tarp jų Suvalkų „Sūduva“ bei Punsko klotimiečiai.

Jolanta
MALINAUSKAITĖ-VEKTORIENĖ

Suvalkų lietuvių vaikų darželio

Suvalkų girininkijai pakvietus ir lietuvių vaikų darželio vaikučiai dalyvavo akcijoje „#sadziMY“ („Sodiname“). Jie parsinešė mažus medelius. Juos teks užauginti ir ateity pasodinti mokyklos kieme.

IV vaikų šokių šventėje „Bitute pilkoji“ Suvalkuose šurmuliavo net 160 mažųjų šokėjų. Tarp kitko, vyko šokio mankštelė bei folklorinių ratelių ir žaidimų dirbtuvėlės. Nepritrūko kuklių dovanėlių ir bendro vaišių stalo.

„Sūduviukai“ dalyvavo XXXIII vaikų teatrų festivalyje „Raganė“ Seinuose. Čia parodė spektaklį „Margučių istorijos“ pagal Vytauto V. Landsbergio „Kiaušinių pasakas“.

šventės ir šikiadieniai

Balandžio 29 d. Lena, Zuzana, Amelija, Leonas, Igoris ir Kornelis dalyvavo Lenkijos lietuvių draugijos rengiamame Dailiojo žodžio konkurse Seinų lietuvių „Žiburio“ mokykloje.

Gegužės 5 d. darželinukai dalyvavo Punsko lietuvių kultūros namuose vykusiame Vaikų sąskrydyje, skirtame Motinos dieni paminėti.

Gegužės 20 d. kartu su bitininku Petru Vitkausku šventėme Bitutės dieną. Ačiū už puikią pamokėlę, dirbtuvėles bei gausybę visokiausių žinių ir įdomybių.

Bitutės diena su bitininku Petru Vitkausku
(Iš Suvalkų lietuvių vaikų darželio archyvo)

*Mokytoja Aneta Aleksaitė su mažaisiais „absolventais“
(Iš Suvalkų lietuvių vaikų darželio archyvo)*

Gegužės 29 d. „Šilainėje“ vyko nuostabi Šeimos šventė.

Birželio 3 d. Lietuviškos dainos konkurse „Dainorėlis“ Punsko lietuvių kultūros namuose dalyvavo ir mūsų auklėtiniai Lena, Greta, Amelija ir Kornelis.

Mokslo metams pasibaigus antroji ugdytinių laida atsisveikino su darželiu – Amelija, Julija, Aleksandras, Kornelis ir Timonas. Sudie, mielas darželi! Iki pasimatymo mokykloje!

Aneta ALEKSAITĖ

Gegužės 17 d. „Lietuviškame vakare“ Suvalkuose pasirodė ir pagrindinės mokyklos mokinukai.

Gegužės 29 d. „Šilainėje“ vyko Šeimos šventė, kurioje pirmokai dalyvavo su tėveliais.

Birželio 5 d. pirmokučiai sveičiavosi Seinų lietuvių „Žiburio“ mokykloje, kur vyko renginys „Seku, seku pasaką“.

Birželio 11 d. pirmokai dalyvavo vaikų piešinių konkurso „Užgesink ugnį“ darbų parodos atidaryme Punsko naujojoje bibliotekoje.

Suvalkų lietuvių pagrindinės mokyklos mokinukai sėkmingai baigė pirmuosius mokslo metus. Linkime jiems gerų atostogų.

Rūta BALYTIENĖ

Iš Suvalkų lietuvių pagrindinės mokyklos gyvenimo

Balandžio 19 d. „Sūduviukai“ dalyvavo IV vaikų šokių šventėje „Bitute pilkoji“.

Balandžio mėnesį pirmokai kartu su darželinukais vaidino Vaikų teatro festivalyje „Raganė“ Seinuose.

Gegužės 5 d. mokinukai dalyvavo Vaikų sąskrydyje Punske.

Gegužės 10 d. pirmokai Suvalkų kultūros centre žiūrėjo Lomžos lėlių teatro spektaklį „Noniek“.

SUVALKŲ LIETUVIŲ
PAGRINDINĖ MOKYKLA

*Sėkmingai baigus pirmuosius mokslo metus
(Iš Suvalkų lietuvių pagrindinės mokyklos archyvo)*